

Örebro Universitet
Akademin för humaniora, utbildning och samhällsvetenskap
Sociologi/Socialpsykologi

Många är kallade men få är utvalda

En diskursanalytisk studie om mäns identitetsskapande utifrån kropp och snopp

Sociologi & Socialpsykologi C 61-90hp.
Uppsats 15 hp. HT 2011

Författare: Martin Algotson
Martina Köö

Handledare: Elin Thunman

Örebro University

Academy of Human studies, Education and Social Science

Sociology & Social psychology, Continuation Course, 61-90 hp.

Essay, 15 hp. Autumn 2011

Title: Många är kallade men få är utvalda

– En diskursanalytisk studie om mäns identitetskapande utifrån kropp och snopp

Author: Algotson, Martin & Köö, Martina

Abstract

The fact that the penis haven't had a central role in the social psychological field in aspect to men's identity, although the male body has gotten more attention in media and the society as a whole, is the starting point for this study. We wanted to find out how Swedish males in the age of 20-30 years constructed their identities from their bodies and penises. The eight interviews that were conducted in a semi-structural way were analyzed by using parts of three different discursive analysis approaches, and also in aspect to Goffmans dramaturgical perspective and his theory about stigma, as well as Butlers performative idea about gender and Connells theory concerning the hegemonic masculinity. The analysis showed that the men constructed their identities in regards to what they thought was the prevailing ideals in society regarding the male body. All of the men talked about the importance of being fit, a bodily condition they strived to gain. The men used different discursive resources in their talk about the body and in their talk about the penis. Function was the main theme when it came to the penis and what it was used for, and it was in very few social interactions that the penis had a central role in the construction of the men's identity.

Key words: Man, body, penis, identity, discursive analysis

Sammanfattning

Att penis inte haft en betydande roll inom den socialpsykologiska forskningen rörande mäns identitetsskapande, samtidigt som manskroppen blivit en tydligare fokuspunkt i media och samhället de senaste åren, är utgångspunkten för denna studie. En studie som syftar till att se hur män konstruerar sin identitet utifrån sin kropp. I denna studie antogs ett diskursanalytiskt angreppssätt för att söka svar på hur män i åldern 20-30 år konstruerar sin identitet utifrån sin kropp med ett särskilt fokus på penis och dess inverkan. Det utfördes åtta stycken semistrukturerade intervjuer, som transkriberades och kodades i programmet Nvivo. Utsagorna analyserades utifrån valda delar av olika diskursanalytiska angreppssätt och även Goffmans dramaturgiska perspektiv och hans teori om stigma, samt Butlers performativa idé om kön och Connells teori om hegemonisk maskulinitet. Analysen visade att männen i studien konstruerade sin identitet i förhållande till de upplevda rådande samhällsidealen. Samtliga av männen talade om vikten av att vara vältränad, ett kroppsligt tillstånd som ansågs högst eftersträvansvärt. Männen använde sig av olika diskursiva resurser när de talade om kroppen och när de talade om penis. Penisens betydelse konstruerades utifrån dess funktion, och det var vid väldigt få sociala interaktioner som penis hade en central roll för den uppvisade identiteten.

Förord

Vi vill ta tillfället i akt och tacka våra informanter, som så öppenjärtigt delat med sig av sina tankar, åsikter och berättelser. Vi hoppas att vi inte uttryckt något som uppfattas kränkande eller stötande, har vi gjort det ber vi så hemskt mycket om ursäkt. Vi har många gånger vändats över hur mottagandet av analysen och framställningen av dessa underbara människor kommer bli. Det har varit en ständig balansgång mellan att analysera utsagan och hänsynstagande till den som sagt den.

Återigen tusen tack för att ni ställde upp! Ni är guld värda!

Även tack till Elin Thunman.

Innehållsförteckning

Abstract

Sammanfattning

Förord

1. Inledning	1
1.1 Syfte	3
1.2 Frågeställningar	3
1.3 Avgränsningar	3
1.4 Disposition	4
2. Teoretisk ram	5
2.1 Tidigare forskning	7
2.1.1 Manskroppen	7
2.1.2 Penis	9
3. Metod	12
3.1 Diskursanalys	12
3.1.1 Diskursteori	13
3.1.2 Kritisk Diskursanalys	14
3.1.3 Diskurspsykologi	15
3.2 Datagenerering	16
3.3 Urval	16
3.4 Presentation av respondenter	16
3.5 Intervjuguide	17
3.6 Genomförande	18
3.7 Etiska överväganden	19
3.8 Förförståelse	20
3.9 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet	21
4. Resultat och Analys	23
4.1 Man, mening mål	23
4.2 Din största fiende är du själv	26
4.3 Gyllene betsel gör inte hästen bättre	28
4.4 Äpplet faller inte långt från trädet	30
4.5 Gode Gud, låt mig vinna på lotto	31
4.6 Jag metar där det finns fisk	32
4.7 Bara döda fiskar följer strömmen	33
4.8 Anfall är bästa försvar	35
4.9 Om nyckeln inte passar, byt lås	36
4.10 Inled oss icke i frestelse utan fräls oss ifrån ondo	37
4.11 En fågel i handen är bättre än tio i skogen	39
4.12 Fråga inte vad ditt land kan göra för dig, utan vad du kan göra för ditt land	40
4.13 Även ett högt torn börjar vid marken	41
5. Diskussion	44
Referenslista	48
Bilaga Intervjuguide	

1. Inledning

Inom reklam, modetidningar och reklamposstrar där det en gång endast förekom bilder på kvinnor och deras kroppar, har idag männen gjort sitt intågande. Sedan 1980-talet har det skett en dramatisk ökning av bilder på män och manskroppen inom västerländsk media. Denna ökning av bilder har bidragit till att se manskroppen på ett mer idealiserat och erotiserat sätt, och kan föreslås vara anledningen till att den nya maskulinitetens modeller visar ett ökat investering i sitt utseende och då även blir trendiga och populära aktörer inom populärkulturen (Dewing & Foster 2007:38). Det som startade med att mannen användes som en accessoar för att hjälpa till att förmedla det budskap man ville porträttera i modekampanjer, reklam eller inom fotokonsten där kvinnan tidigare hade en central roll, blev ett startskott för det skifte som skett. Skiftet, det vill säga att mannen och manskroppen fått mer plats, har medfört ett annat sätt att betrakta manskroppen och ett nytt sätt att värdera den på. Detta skifte kan förklaras utifrån, gayrörelsen, feminismens genomslag, livsstilsmagasinet och västvärldens ändrade konsumtionsvanor (Gill et al. 2005:3f).

Dagens individualiserade samhälle möjliggör för människor att skapa sin egen identitet i en mycket större utsträckning än tidigare. Det moderna samhällets invånare har alla i mer eller mindre utsträckning befriats från de traditionella handlingskontexternas bojar, och de valmöjligheter som finns är näst intill oändliga. Att valmöjligheterna finns innebär inte att alla val är öppna för alla individer, och inte heller att alla är medvetna om de val som görs, men möjligheten att välja livsstil vad gäller både arbete och konsumtion är ett val som aldrig tidigare existerat i denna utsträckning (Giddens 1997:102).

Dagens forskning rörande manskroppen lyfter fram att män idag i mycket högre grad definierar sig själva utifrån sin kropp. Detta på grund av sociala och ekonomiska förändringar som medfört att framförallt arbete inte längre fungerar som en fast källa till identitetsskapande (Gill et al. 2005:4). Giddens menar att kroppen i sig är mer än bara fysisk och att det finns aspekter av kroppen som påverkar vår identitet. Kroppens framträdande är den yta vi visar för andra och för oss själva, detta framträdande är den kropp vi har och har skapat och det innefattar även hur man klär och smyckar sig (Giddens 1997:122). De traditionella kriterier som förr var standardiserade för det kroppsliga framträdandet är i och med individualiseringen relativt upplöst men kläder och utsmyckningar i kroppens framträdande signalerar fortfarande till viss grad könstillhörighet, klassposition och yrkesstatus. Det kroppsliga framträdandet i dagens västerländska samhälle är ett centralt och näst intill oundvikligt element i skapandet av en identitet (ibid:123). Detta har i sin tur lett till en ökning av såväl studier som litteratur rörande mäns syn på deras kroppar, och det finns belägg för att många män upplever en diskrepans mellan deras idealkropp och deras faktiska kropps storlek och form (Dewing & Foster, 2007:39).

Hannah Frith och Kate Gleeson (2004) fann i den undersökning de gjorde att männen i deras studie använde kläder för att manipulera den egna kroppen. Manipulationerna gick enbart ut på att matcha de upplevda kulturellt kroppsliga ideal som ansågs vara önskvärda för en man att ha. Det handlade om att framstå som längre, smalare, mer maskulin och mer muskulös och vissa av männen använde dessutom kläder för att framhäva vissa av deras kroppars attribut som de kände sig stolta över. Att framstå som mer muskulös än vad man är, att dölja sin övervikt, eller att framstå som underviktig, var det som var av det viktigaste för studiens 75 män. Manipulationerna av kroppen genom kläder sågs som ett medel för att nå den standard av maskulinitet de ansåg var det eftersträvarvärda idealet (Frith & Gleeson 2004:44f).

Kroppen är central i såväl sociala som kulturella relationer och kontexter. Människors kroppar ges mening utifrån de könshierarkiska ideal som präglar den kultur där kropparna befinner sig. De meningar som ges till kropparna är inte permanenta, utan ständigt skiftande och flytande (Butler 2007:139). Människor får inte enbart sitt kön av biologiska orsaker, det vill säga det könsorgan en individ föds med, utan könet erhålls även ifrån socialt konstruerade ideal och uppfattningar som omgärdar våra kroppar och lägger förväntningar och normer både på och i våra kroppar (Mikosza & Phillips 1999:6). Kön är snarare något som framförs och framställs performativt, en praktik, något som uppnås genom att upprepa samhällets eller kulturens normer gällande vad som anses maskulint eller feminint (Butler: 2007:87f).

Männens genitalier, med penis i spetsen, framställs som symbolen för potens, fertilitet och kanske främst som en maktsymbol. På ett tämligen stereotypt sätt har mäns penisstorlek länkats till västvärldens kulturella uppfattning av maskulinitet med uppfattningen att en stor penis innebär att någon är mer maskulin och kanske framförallt mera man (Drummond & Filiault 2007:122). Utifrån dessa kulturella yttringar kan man ställa sig frågande hur detta påverkar män med liten penis, känner de sig ifrågasatta i fråga om sin sexuella prestationsförmåga och sin maskulinitet i stort? Vi kan även ställa oss frågande huruvida det är lätt för män med stor penis att leva upp till de förväntningar deras könsorgan lägger på dem? Baserat på en sådan symbolik är det kanske inte konstigt att många män varje år genomgår operationer för att förlänga eller öka omkretsen på sin penis, trots de risker en penisförlängningsoperation innebär. Det kanske mest intressanta i fråga om penisplastiken är att en övervägande majoritet av de som väljer att operera sig har en ”normal” storlek på sin penis (ibid:122f). Detta ser vi som ett belägg för att penis är och borde behandlas som en viktig del av forskningen rörandes mäns kroppsuppfattning.

Trots att forskning har bedrivits kring mäns uppfattning av maskulinitet, förkroppsligandet av den samma, kroppsbehåring, längd och hur de klär sig, så finns det väldigt få studier som inräknar penis som en betydande, central eller ens närvarande faktor som skulle kunna påverka mäns uppfattning av sig själva. Något vi tycker är underligt då vi inte behöver leta länge för att finna samhälleliga företeelser som påvisar att penis och dess storlek har betydelse (Drummond & Filiault 2007:121). Se till skämt, historier eller referenser inom tv, film och annan media. Se till de frågor som inkommer och publiceras i sexfrågespalter både i tidningar och online. Se till de spammail som skickas ut i tonvis eller de reklamer som visas på allehanda internetsidor, där det utlovas resultat för större penis genom träningsmetod, salvor eller piller. Eller se till ”Large Penis Support Group” för män med stora penisar på www.lpsg.org, eller ”Measurection” för män med små penisar på www.measurection.org. Bara dessa hemsidor i sig visar tydligt på att det finns ett behov hos män att tala om sin penis, för att klargöra för sig själva vad som är normalt, och det är för oss märkligt att penisfrågan inte lyfts mer inom det socialpsykologiska forskningsfältet, då detta tydligen är en viktig fråga för män.

Det är just därför vi har valt att försöka oss på att designa en studie som ger plats åt såväl kropp som penis. Vi är väl medvetna att det för många är ett intimt förknippat ämne, ett ämne som kan vara svårt att prata öppet om, ett ämne som kan vara svårt att uttrycka sig explicit om och som lätt kan kännas utelämnade när man sätter ord på det. Därför har vi valt ett diskursanalytiskt angreppssätt för att analysera vår generade data. Detta för att belysa de diskurser som män i Sverige använder sig av i deras tal om sig själva, om andra, om deras kroppar och deras penisar samt deras tal om deras kroppar och penisar i interaktion med andra. Detta för att komma åt de känslor och förväntningar män har inför sina kroppar och penisar i ett allt mer individualiserat och utseendefixerat samhälle. Med hjälp av

blottläggandet av diskurserna hoppas vi kunna se hur diskurserna används i konstruktionen av den egna identiteten. På så sätt kan ett diskursanalytiskt angreppssätt hjälpa till att öka förståelsen och ge en inblick i hur inte bara penis förhåller sig till kroppen utan också hur bäraren förhåller sig till den. Ett steg i forskningen som inte uppmärksammats tillräckligt enligt vår mening.

1.1 Syfte

Syftet med studien är förstå mäns identitetsskapande med utgångspunkt från sina fysiska kroppar och att ge plats åt penis som inom det socialpsykologiska forskningsområdet inte har inkluderats.

Vi vill öka förståelsen för hur män upplever att deras fysiska kroppar bemöts och bedöms i interaktionen med andra och hur männen själva utifrån de sociala interaktionerna förhåller sig till sin kropp. För att göra detta väljer vi ett diskursanalytiskt angreppssätt, då diskursanalys som metod vilar på ett socialkonstruktivistiskt förhållningssätt, ger det oss en möjlighet att se hur män konstruerar sig själva utifrån de diskurser som omgärdar kroppen.

1.2 Frågeställningar

Vi presenterar här våra frågeställningar som kommer att hjälpa oss att uppfylla studiens syfte. Utifrån studiens syfte väljer vi att fokusera på följande frågeställningar som är översatta till diskursanalytiska termer.

- Vilka diskurser omgärdar manskroppen i dagens Sverige?
- Hur använder sig männen av de omgärdande diskurserna som resurser för sin identitetskonstruktion?
- Är penis en viktig faktor i identitetsskapandet för män?

1.3 Avgränsningar

I denna studie fokuseras det på attityder, känslor, minne och erfarenheter som rör kroppen eftersom kroppen i sig inte är speciellt diskursivt analyserbar (Winther Jørgensen & Phillips 2000:150), och det är därför vårt syfte ser ut som det gör. Vi har valt att avgränsa vår studie till att undersöka män i åldrarna 20-30 år, den åldersgruppen som tordes vara var mest präglade av den samhälleliga förändringen. En intressant aspekt att studera hade varit att göra en jämförande studie mellan olika åldersgrupper, män från andra kulturer, med olika etnicitet eller sexualitet. Den avgränsning vi gjort var från början inte helt avsiktlig, utan snarare ett resultat av vilka informanter vi fick tag på. Det kriterium vi hade var först och främst personer som identifierade sig som män och lever i Sverige idag och som dessutom är villiga att prata om de teman vi formulerat (se mer under 3.3 Urval). Våra avgränsningar har till stor del varit styrda av den tid som funnits till förfogande för att genomföra studien, vilket gjorde att vårt val föll på just män i åldersgruppen 20-30 år.

Då vi använder oss av ett diskursanalytiskt angreppssätt skulle det vara relevant att även analysera intervjuarens frågor i intervjuerna, men vi har valt att avgränsa oss till att fokusera på informanternas utsagor. Vi är dock väl medvetna om att även vi som intervjuare är med och påverkar genereringen av data.

1.4 Disposition

I inledningen ger vi en bild av de samhälleliga tendenser som ligger till grund för det valda problemområdet. Efter det presenterar vi det syfte som studien har och de frågeställningar vi formulerat och valt arbetat utifrån för att för besvara syftet.

I det teoretiska ramverket presenteras Goffmans teorier om det dramaturgiska framträdandet hämtat ifrån *Jaget och Maskerna* (2009) samt hans teori *Stigma* (1990). Vi presenterar även Butlers (2007) performativa ide om kön samt Connells (1996) teori gällande hegemonisk maskulinitet. Dessa teorier använder vi oss av som analysverktyg i den kommande analysen. Under tidigare forskning presenterar vi den forskning som bedrivits inom problemområdet.

I metodkapitlet ges en övergripande introduktion till vad den valda metoden diskursanalys är för något. Följt av en presentation av Laclau & Mouffes Diskursteori, Faircloughs Kritiska Diskursanalys och Potter & Wetherells Diskurspsykologi, taget ur *Diskursanalys som teori och metod* (Winther Jørgensen & Phillips 2000). Följt av en genomgående beskrivning av hur data insamlingen gått till, följt av en diskussion kring det etiska förhållningssättet samt en diskussion rörande studiens validitet, reliabilitet och generaliserbarhet.

I analys och resultat kapitlet beskriver vi först en disposition över hur resultaten kommer att presenteras följt av de funna diskursiva själv som männen använder sig av i konstruerandet av sin identitet.

I diskussionen sammanfattas studiens fynd, tillsammans med en metodkritisk diskussion samt förslag till vidare forskning.

2. Teoretisk ram

I detta kapitel presenteras de teorier som vi tillsammans med diskursanalysen kommer att använda oss av för att analysera empirin. Vårt teoretiska ramverk består av Goffmans dramaturgiska teori (2009) samt hans teori om Stigma (1990), Butlers performativa idé om kön (2007) samt Connells teori om hegemonisk maskulinitet (1996). Dessa teorier är alla förenliga med det diskursanalytiska fältets grundprinciper (läs mer under 3.1 Diskursanalys). Därefter presenteras den tidigare forskning som närmar sig studiens frågeställningar.

Erwing Goffman har i ”Jaget och maskerna” från 1959 presenterat sin dramaturgiska teori. Goffman menar att Jaget eller självet, vad vi nu vill kalla det, är en myt. Individen framställs som dels en agerande intrycksmakare och dels som en rollgestalt. Goffman menar att den roll individen gestaltar är det vi brukar kalla ett Jag, ett iscensättande av de karaktärsdrag framträdandet syftade till att påvisa. Goffman syftar till att detta Jag uppfattas i allmänhet som något unikt och som finns inuti individens kropp, men Goffman menar att detta Jag individen framställer och framhäver inte är något annat än just en myt. Individen försöker för allt i världen att betraktas på det sätt som denne framställer sig, och den bilden som förmedlas hålls vid liv genom individen och detta medför att denne tillskrivs ett Jag från publiken. Det Jag som tillskrivs individen härleds inte ifrån individen, utan från scenen för dennes aktivitet. Ett iscensatt och av publiken erkänt framträdande, ger ett erkännande för rollgestaltens Jag, men det Jaget är inget annat än en produkt av den scen som spelas upp och på inget sätt orsak till den samma (Goffman 2009:218).

Det iscensatta framträdande av den roll vi spelar, är det vi människor har gemensamt. Vi är alla måna om att styra de intryck vi vill ska uppfattas av vår publik. Denna intrycksstyrning är av största vikt för individen, då den uppfattning av rollen som porträtteras kan få ödesdigra konsekvenser om den inte mottas på rätt sätt av publiken. Framförandet kastar ljus på individens egen tro på iscensättandet, och mottagandet av framträdandet är avgörande för huruvida individen framstår som äkta. Äkta i den mening att dennes publik erkänner den roll som individen porträtterar. Om publiken inte anser att framträdandet är av äkta vara blir individen inte erkänd, och får därmed svårigheter att dels bli betraktad på det sätt som denne vill och dels få tillträde till den scen där denne vill framträda. Med detta sagt bör vi även förstå att det finns ”cyniska” aktörer, vilka inte tror på sina egna framträdanden, utan använder det framträdandet för att exempelvis mystifiera sig, luras, tvingas till det, eller gör det för publikens bästa (Goffman 2009: 25f).

En individs framträdande är beroende av den fasad som på ett regelbundet sätt definierar situationen för publiken. Fasad syftar till den expressiva utrustning individen använder sig av vid ett iscensättande. Fasad är både inramningen, det som tillhandahåller scenen och rekvisitan för framträdandet, och den personliga fasaden. Den personliga fasaden beskrivs vara de detaljer vi mest intimt förknippar med aktören. I den personliga fasade ryms kroppen, och dess karaktäristik men även talmönster, ansiktsuttryck och gester, med andra ord allt det som hör kroppen till och individens speciella sätt att använda sig av sin kropp (Goffman 2009:28ff).

I Goffmans teori om stigma syftar han främst till stigma som något djupt misskrediterande, men tillägger även att ett stigma kan vara något som inte alls är misskrediterande eller negativt värderat, snarare att stigma är något som är kulturellt betingat och som skiljer sig från kultur till kultur (Goffman 1990:13). Med andra ord kan man säga att stigma är något

självupplevt och definierat beroende på vilken miljö man vistas i och vilka diskurser man omger sig med. Stigma kan vara ett publikt synligt eller osynligt kroppsligt attribut såväl som fläckar i den personliga fasaden. Det kan vara en medvetenhet om ett attribut som om det skulle offentliggöras skulle ens identitet eller framställning rubbas i andras ögon och på så sätt påverka deras bemötande och således påverka deras skapande av individens upplevda Jag (ibid:15). Det detta påvisar är att Goffmans teori om stigma är kopplingen mellan kroppen och dess utseende och hur identiteten skapas utifrån detta. Och när man tar utgångspunkt i ett socialkonstruktivistiskt tänk blir det ännu viktigare, att utan ett själv, utan ett Jag, utan något som är autonomt inom sig, har man bara sitt framträdande kvar.

Judith Butler har genom sitt radikala teoretiserande av villkoren för en möjlig eller görbar subjektivitet och dess relation till kulturellt diskursiva krav, blivit en modern klassiker inom det samhällsteoretiska fältet. Butler ses som grundare och förgrundsfigur till det queerteoretiska perspektivet inom genusforskningen. Det är hennes processuella förståelse av genus som något performativt, att det hela tiden måste iscensättas eller göras, som gett henne den ställningen. Det är idag svårt, om inte omöjligt, att i frågor som berör kropp, kön, genus eller sexualitet att inte förhålla sig till Butler (Berg 2008: 51ff). I Genustrubbel (2007) problematiserar Butler grundantagandet att könsidentiteten skulle kunna fungera som en neutral och självklar utgångspunkt för förståelse av subjektiviteten. Utan att vi snarare behöver se till de strukturer och relationer som formar subjektet till det vi kategoriserar det som. Det är således inte det biologiska könet som ligger till grund för det kön som en människa uppvisar, utan uppvisandet är en produkt av de diskursiva processer som formar individen och kräver ett iscensättande av genus. Det är därför omöjligt att kön skulle förskriva genus, då genus är ett processuellt görande är det däremot det som bestämmer vad kön är och dess innebörd. I Butlers mening blir subjektet konstruerat i och genom sina handlingar och att det dessutom är omöjligt att skilja göraren från det gjorda (Butler 2007:21-39).

Med utgångspunkt i de sociala förväntningar som läggs på maskulinitet har Robert William, numera Raewyn, Connell försökt att förklara förväntningarna som projiceras på kroppen utifrån begreppet hegemonisk maskulinitet. Connell menar att det finns en hegemonisk maskulinitet, vilket kan förstås som en idealtyp för manlighet. Den allmänna föreställningen om vad som är "äkta" maskulinitet är alltid förknippat med manskroppen och uppfattas som något som finns inneboende och är nedärvt. Antingen ses kroppen som det som styr handlandet, exempelvis föreställningar om att män är naturligt mer aggressiva än kvinnor, eller att våldtäkten skedde på grund av en okontrollerbar lust hos mannen, eller så ses kroppen sätta gränser för handlande, exempelvis föreställningen om att det inte skulle vara naturligt för män att ta hand om spädbarn (Connell 2006:45). Den hegemoniska maskuliniteten bygger på dominansförhållanden mellan olika grupper av män och den kännetecknas av den ensamma, starka och hårda mannen. Den hegemoniska maskuliniteten försvarar patriarkatet, ett samhällstillstånd där männen överordnas kvinnorna. Vad som utgör den rådande hegemonin varierar beroende på kultur och i vilken tid vi befinner oss i, och är inte heller något som är skrivet i sten, utan är föränderlig. Dock har den rådande hegemonin tolkningsföreträde och andra maskuliniteter förhåller sig ständigt till den rådande hegemoniska maskuliniteten. De flesta män lever inte upp till, eller förkroppsligar denna maskulinitet utan passar bättre in i den delaktiga, den underordnade eller den marginaliserade maskuliniteten (ibid:103ff).

2.1 Tidigare forskning

Det finns en uppsjö studier och forskning rörande maskulinitet och manskroppen, vi har därför valt att presentera de studier som är närmast denna studies syfte. Då den tidigare forskningen som vi funnit inte behandlat penisen som en betydande faktor väljer vi att presentera den tidigare forskningen under skilda rubriker. Vi delar på manskropps- och penisforskningen, och har i den mån det är möjligt valt att presentera diskursanalytiska studier.

2.1.1 Manskroppen

Rosalind Gill (2003) har ur ett diskursanalytiskt perspektiv studerat hur ”the new man”/”den nya mannen” och ”the new lad”/”den nya grabben”(f.ö.) framställts och konstruerats genom text och bild i livsstilsmagasin under 2000-talet. Analysen av framställningarna visar att ”the new man” framställs som känslig, emotionellt medveten, respektfull och i viss mening narcissistisk och investerande i sitt utseende och fysiska framtoning. ”The new man” kan lika gärna var homo- som heterosexuell. ”The new lad” däremot framställs som högst individualistisk, antifeministisk och sexuellt målorienterad. Han är den evigt unga som flyr det ansvar som förknippas med vuxenlivet. ”the new lad” förhåller sig ironisk till det mesta och de flesta, lever en hedonistisk livsstil fylld med barhäng, ölrickande och har sportorienterade intressen (Gill 2003:37f). Det sexuellt målorienterad beteendet tar sig uttryck i att ”the new lad” har en rovdjursinställning till kvinnor. ”The new lad” kan även ses och förstås kulturellt som en motreaktion på ”the new man”, en konstruktion av en annan manlighet. Till skillnad från ”the new man” är ”the new lad” inte intresserad av att leva ett kärnfamiljsliv, utan öppnar istället upp för en livsstil präglad av sexuell frihet såväl som en övergripande frihet från ansvar (ibid:47f). Gill diskuterar det kulturella skifte rörande konstruktionen av maskulinitet, ”the new man” och ”the new lad” är på inget vis några fasta subjekt, men positioner som kan intas, införlivas, reproduceras och är diskurser som påverkar. Gill menar att män exempelvis kan vara ”the new man” på en dejt och ”the new lad” på en kväll ute med vännerna (ibid:44). Gill menar att maskulinitet i viss mening, allt sedan de ekonomiska förändringarna på 1980-talet blivit mer och mer av en konsumtionsvara. Man kan köpa sig den yta man vill porträttera, en utveckling som gått hand i hand med att dels utbudet av maskuliniteter som porträtterats i reklam och media har ökat, men främst ökningen av de tillgängliga produkter som figurerat i de samma. Detta kulturella skifte, till följd av ekonomiska förändringar i kombination med en ökad media tillgång, öppnade upp för en ny marknad; män. Männen blev en ny måltavla för alla de marknadskrafter som tidigare mer eller mindre enbart haft siktet inställt på kvinnor (ibid:45).

Dessa mediala framställningar av vad en man är och vad en man gör, är för oss en intressant aspekt av identitetsskapandet utifrån kroppen. Att större samhälleliga avspeglningar kan påverka hur individer identifierar sig, är något som ligger nära vår studies frågeställningar. Att kunna förklara de diskurser som omgärdar kroppen innebär även i viss mening att spåra diskursen, och förstå dess historiska och kulturella uppkomst, utbredning och utveckling.

I studien ”Body Projects and the Regulation of Normative masculinity” av Rosalind Gill, Karen Henwood och Carl McLean (2005) undersöktes kroppsmodifikation, kroppsliga praktiker exempelvis tatueringar, piercings och bodybuilding diskursanalytiskt. Studien som innefattade 140 män i åldersspannet 15-35 år, testade idén om att kroppen, och då framförallt dess yta, är det som är den huvudsakliga utgångspunkten i identitetsskapandet. I

semistrukturerade intervjuer frågades informanterna om deras kroppar och även andra mäns kroppar samt de kroppsmodifikationer de valt att utöva. På detta sätt ville författarna komma åt de tolkningsrepertoarer som konstituerade informanternas identitet, och identitetsskapandets relation till såväl arbete, utbildning, och konsumtion som till deras mer intima relationer. I analysen av utsagorna fann de att de skillnader de förväntades finna utifrån klass, ålder, etnicitet och sexualitet, snarare var likheter (Gill et al. 2005:7f). Männerna i studien konstruerade sin identitet utifrån fem olika tolkningsrepertoarer som gav deras kroppsmodifikationer mening. Den mest använda tolkningsrepertoaren var den att männen positionerade sig som *Being Different* än andra män. Det handlade om att få utlopp för och visa upp sin individualitet, det unika och det egna. Kroppsmodifikation var ett medel för att utmärka sig och visa upp sitt unika "Jag". Männerna ställde sig såtillvida mot konformitet och i stort sätt allt vad de företog sig såg de själva som något inte alla andra gjorde (ibid:9ff). Den andra tolkningsrepertoaren som identifierades var den *the libertarian* där männen poängterade deras rätt att handla som de själva kände för. Kroppen var deras och de hade därmed rätt att göra vad de ville med den. Författarna föreslår att diskursen som används existerar tack vare de feministiska kampanjer som riktats mot kroppen, till exempel abortfrågan. Tolkingsrepertoaren var mest frekvent använd när plastikkirurgi kom på tal (ibid:12ff). *Rejecting vanity* var den tolkningsrepertoar som användes av männen för att positionera sig mot fåfänga och att uppfattas som narcissister. Att vara fåfång upplevdes som något som väldigt farligt och främst omanligt, och männen gjorde allt i sin makt för att skydda sig mot att uppfattas som fåfänga. Till exempel genom att tala om de hudprodukter de använde i termer av funktion, att huden skulle må bättre och inte att de själva skulle se bättre ut. (ibid:14ff). *Against obsession* var en tolkningsrepertoar som inte var lika väl använd som de tidigare tre, men för de som använde den var den ett genomgående förhållningssätt. Det handlade om att "se den större bilden" och inte gå till överdrift med varken träning eller tatueringar. Tolkingsrepertoaren var ett sätt för männen att hävda att deras inställning var rätt då det var många andra som gick till överdrift, på samma sätt som många andra endast var posörer (ibid:18f). Den femte tolkningsrepertoaren som benämns *Self-respect and the morally responsible body* rymmer det moraliska handlandet. Männens utgångspunkt var att kroppen var deras tempel, men den var framförallt deras skyldighet. Exempelvis ifall de åt skräpmat så var de skyldiga att kompensera kroppen detta, och det var just detta moraliska handlande utifrån ett omhändertagande och en omsorg för kroppen som präglade männens utsagor (ibid:19f). Sammanfattningsvis visar studien som tog sin utgångspunkt i kroppsmodifikation att de diskurser som informanterna använde sig av var av det mer allmänna och universella slaget. Diskurser som har haft en samhällslig genomslagskraft långt utanför de diskursiva praktiker som informanterna frågades om (ibid:20ff).

Studien närmar sig våra frågeställningar såtillvida att där Rosalind Gill, Karen Henwood och Carl McLean (2005) ville komma åt de diskurser som männen använde sig av i fråga om kroppsmodifikation, vill vi snarare se till mera allmänna diskurser.

Sarah Dewing och Don Foster har i en diskursanalytisk studie "Mens body related practices and meanings of masculinity" från 2007, tagit sin utgångspunkt i den Sydafrikanska maskulinitetsforskningen. Den tidigare forskning de bygger vidare på och genom ett diskursanalytiskt tillvägagångssätt vill belysa på ett annat sätt, handlar om hur maskulinitet har förändrats i och med samhällsförändringarna som skedde i landet 1994 då det demokratiserades. Deras studie som utfördes i Sydafrika med 15 inhemska män som deltagare i intervjuer syftar till att förklara hur maskulinitet konstrueras, efterlevs och påverkar subjekten i ett land som under lång tid präglats av en vit hegemonisk maskulinitet. I intervjuerna användes även olika slags reklambilder föreställandes män eller delar av

manskroppen, detta skulle vara ett komplement till intervjun och ett sätt att diskursivt kunna göra jämförande analyser av vad informanterna sade om bilderna. Det som analysen visade var att männen i studien konstruerade maskulinitet utifrån sex olika för dem tillgängliga subjektspositioner. Det var ”*The unselfconscious Self*” som innebar att samtidigt vara mån om sitt utseende och skydda sig mot att bli betraktad som fåfång. Detta gjordes genom att jämföra sig med exempelvis den tid de uppskattade att kvinnor lade ner på sitt yttre, och den då lilla tid de tog för dem att bli redo. Informanterna talade om deras trendiga och modemedvetna klädval utifrån den funktion de hade, för att på så sätt inte ge andra en anledning att klassificera dem som fåfänga. Hela förhållningssättet sammanfattas utifrån en extern hegemonisk maskulinitet där maskuliniteten konstrueras i relation till feminiteten (Dewing & Foster 2007:43f). ”*The Untraditionally Masculine Self*” i vilken männen motsatte sig den traditionella maskuliniteten, som för dem var ett stereotyp, extremt och förlegat ideal. Informanterna positionerade sig själva i motsats till det idealet, och menade att de aldrig hade varit av det rätta virket, utan konstruerade sin maskulinitet utifrån mer individuella egenskaper, som var en blandning av traditionellt maskulina och kanske framförallt feminina egenskaper (ibid:45). I studien frågades inte männen om sin sexualitet men samtliga av dem var noga med att uttrycka sin heterosexualitet. Att positionera sig som ”*The Heterosexual Self*” är en genomgående trend och var som tydligast när informanterna talade kring de reklambilder föreställande mer eller mindre nakna män. Subjektspositionen användes för att försvara det egna beteende som för andra skulle kunna uppfattas som feminint, eller i alla fall icke maskulint (ibid:45f). ”*The Well-Balanced Self*” i vilken informanterna konstruerade sig själva och den image de ville porträttera utifrån sin personlighet. Personligheten var det som kroppen och det man gjorde med den, hur man klädde sig och uppförde sig skulle visa (ibid:46f). ”*The Non-Consumer*” som ställde sig ifrågasättande till den mediala bild av maskulinitet som präglade reklambilderna, och konstruerade sig utifrån ett konsumtionsmotstånd, ett ickedeltagande i den upplevda hetsen att skapa sin idealkropp. Exempelvis ansågs de hudprodukter som var anpassade till män enbart som ett försök från tillverkarna att tjäna mer pengar (ibid:47). Många av informanterna menade att det vore skönt ifall utseende inte spelade någon roll, och att ”man inte kan döma hunden efter håren”. Denna subjektsposition benämnd ”*The Ideally Disembodied Self (or Successful Masculinity)*” handlade om att positionera sig utifrån egenskaper, att skaffa sig en karriär, att kunna försörja för sin familj. Kort sagt de traditionella manliga egenskaperna, inte de traditionella manliga attributen (ibid:48).

Studien ger då stöd för de mer allmänna diskurserna presenterade av Rosalind Gill, Karen Henwood och Carl McLean (2005) och sammanfattningsvis präglades informanternas utsagor av en disidentifikation med den traditionella maskuliniteten, vilket betyder att det funnits en samhällsutveckling i Sydafrika de senaste åren. I och med demokratiseringen i Sydafrika öppnades det för nya möjligheter för identitetsskapande utifrån individualiseringstendenser. Dewing och Fosters studie ligger nära vår studies frågeställningar, men de precis som Gill (2003) och Gill et al (2005) handlar dessa kroppsliga studier mer om vad det innebär att vara man, hur en man klär sig och konsumerar, och fokuserar på så vis inte på hur den fysiska kroppen eventuellt kan konstituera identitetsskapande.

2.1.2 Penisen

Det som finns i fråga om samhällsvetenskaplig forskning rörande penisen är en uppsjö av studier som försöker att fastställa medellängd, och medellängd inom vissa etniciteter och även jämförelse dem emellan. Men det saknas studier och forskning som berör hur just dessa

medelmått påverkar själva bäraren av penis och dennes identitet. Vi har i detta avsnitt valt att presentera de studier som på olika sätt kommer med belägg för att penis påverkar bäraren. Vilket skulle kunna innebära att penis, om det så är utseende eller storlek, skulle kunna påverka identitetsskapandet.

”The Influence of Physical Body Traits and Masculinity on Anal Sex Roles in Gay and Bisexual Men” är en studie av David A Moskowitz och Trevor A Hart, vari de undersöker om de självbenämningar som homo- och bisexuella män använder för att benämna sin roll vid analsex har kopplingar till deras kroppsliga attribut. En enkät utformades och distribuerades till män som hade samkönat sex, de 429 enkäterna analyserades utifrån dels självbenämning och faktiskt beteende och dels utifrån hur kroppsliga attribut korrelerade med den roll som rapporterats. Studien visade att de män som benämnde sig som ”aktiva”, det vill säga var den som penetrerade, korrelerade inte med alla kroppsliga attribut förknippade med maskulinitet såsom muskelmassa, stor penis, kroppsbehåring och vikt. Den variabel som dock korrelerade med den ”aktiva” rollen var penis. De ”aktiva” männen i studien hade en större penis än de män som benämnde sig som ”passiva”. För de ”aktiva” männen uppvisade resultatet även en korrelation mellan självskattningen av sig själv som maskulin och det sexuella beteendet., samt att de visade en korrelation mellan självbenämning och deras faktiska sexuella beteende (Moskowitz & Hart 2011:837f). De män som benämnde sig som ”passiva” det vill säga de som blev penetrerade vid analsex, uppskattade sig inte som maskulina i samma utsträckning som den ”aktiva” gruppen, och deras penisar var mindre än männen som benämnde sig som aktiva”. De ”passiva” männen visade även de upp en korrelation mellan självbenämning och faktiskt sexuellt beteende. Den grupp av män som benämnde sig som ”ombytliga”, det vill säga de som uppgav att de både penetrerades och blev penetrerade i sexakten, uppvisade inga av de korrelationer som de ”aktiva” och ”passiva” grupperna gjorde. Författarna öppnar upp för att det finns ett samband mellan mäns fysiska kroppar och deras rolltagande i samkönat sexuellt beteende (ibid:839).

Detta finner vi intressant för vår studie, då ett kroppsligt attribut, i detta fall penis kan påverka identiteten. Utifrån upplevelsen av sig själv som maskulin på grund av att man har en stor penis. Samt att den roll man tar i sexakten kanhända är ett resultat av den egna penisens storlek i jämförelse med den andra partens, eller medellängd överlag. Hur som helst ger detta oss en inblick i att penis kan spela en viktig om inte avgörande roll för den identitet en individ väljer att porträttera, eller den subjeksposition som erbjuds.

I ”the Long and the Short of it: Gay men’s perceptions of penis size” författad av Murray J.N Drummond och Shaun M. Filiault presenteras fynden ifrån studien som försökte ge en bild av penisens inverkan på kroppsuppfattningen hos homosexuella män. De utförde en tematisk analys på resultaten av tre olika delstudier inom en och samma studie. Av de tre delstudierna var två stycken intervjubaserade, och innehöll en fokusgruppsdiskussion följt av individuella intervjuer, där den ena riktade sig till yngre män i ålder mellan 18 och 25. Den andra var med män mellan 34 och 48 år. Den tredje studien var en explorativ pilotstudie som från början var avsedd för en doktorsavhandling. Denna explorativa studie fokuserade på kroppsuppfattningen hos homosexuella idrottare. Det resultat som framkom från den tematiska analysen av de tre studierna är att penisens storlek har betydelse. Penisens storlek hade stor betydelse för männens maskulinitets konstruktion, vilket förklaras av författarna utifrån en kulturellt präglad uppfattning om att ”bigger is better” (Drummond & Filiault 2007:122ff). Det intressanta med detta är hur männen talar om penisstorlek och kulturen de lever i, och förhåller sig skeptiska till att maskuliniteten är direkt kopplad till könsorganet och

kroppens muskelmassa, samtidigt som de upprätthåller detta kulturella ideal. Männens konstruerar så tillvida maskulinitet på olika sätt beroende på om maskulinitetsfrågan är riktad mot dem själva eller andra. Där den egna maskuliniteten inkluderar mer inre egenskaper och saknar koppling till den egna penisens storlek, medan andras maskulinitet är kopplad till kroppen och framförallt en stor penis (ibid:126f).

Att penisens storlek har betydelse för hur männen i studien uppfattade maskulinitet i fråga om andra, men inte i fråga om sig själva är för oss en värdefull inblick i hur män konstruerar inte bara maskulinitet utan även sin identitet. Här får vi dessutom ytterligare belägg för att vi är något på spåret, och detta ligger till grund för att ha separata frågor om "hur man tror att andra upplever sin penis" och "hur man själv upplever sin penis" i våra intervjuer.

I "Pack a more powerful punch" and lay the pipe: erectile enhancement discourse as a body project for masculinity" författad av Sarah Jane Brubaker och Jennifer A. Johnson (2008), undersöker de hur internetannonser som gör reklam för erektionshjälp konstruerar maskulinitet. Ett snöbollsurval tillämpades för att samla in 20 olika internetannonser under första halvåret av 2005 och en gång till i januari 2008, för att se ifall de teman som togs upp i annonserna var hållbart över tid. De fann att erektionshjälpdiskursen vilade på tre teman; "phalloscentrism", "rejection of vanity" och "othering of women as sexual conquests and objects of domination and violence" (Brubaker & Johnson 2008:137f) Fallocentrismen där penis är det centrala i en maskulin identitet (ibid:138ff). "Rejection of vanity" där konsumtionen av dessa produkter fyller en funktion som är kopplat till självförtroende, och på så vis inte kopplat till fåfänga som konstrueras som kvinnligt (ibid:141). I temat "othering of women as sexual conquests and objects of domination and violence" där penis framställs som ett vapen som blir kraftfullare ju större det blir och bygger på en pornografisk diskurs där kvinnor blir objektifierade och vill bli dominerade (ibid:141ff). Erektionshjälpdiskursen i sig konstruerar en maskulinitetskris genom att penisens förlorade kraft innebär att mannen fråntas sin makt och kontroll som inom diskursen utpekade som de viktigaste komponenterna för vad som är en man. Diskursen i sig ger dessutom lösningen på problemet, erhållandet av en större och kraftigare penis.

Erektionshjälpdiskursen som den framställs av Brubaker och Johnson (2008) visar även den på hur penis är direkt kopplad till maskuliniteten. Deras forskning må ha varit på annonser, men de diskurser som användes av reklamfirmorna, torde kunde vara mer universella. Vi avser därför att försöka oss på att blottlägga de diskurser som omgärdar penis, såväl som manskroppen, i Sverige och inte enbart i en speciell kontext.

3. Metod

I detta kapitel presenteras det valda angreppssättet för att besvara studiens syfte och frågeställningar, samt ett redogörande för vårt tillvägagångssätt. Vi har i denna studie valt att använda oss av ett diskursanalytiskt angreppssätt. Som vi tidigare presenterat har metoden fördelar rörande hur sättet att tala om kroppen konstituerar identitet eftersom den valda metoden vilar på språkfilosofiska grunder. Metoden möjliggör i våra ögon ett sammanförande av kroppen och penis utifrån sättet att tala om dem. Med tanke på studieämnets eventuellt upplevda känsliga karaktär så är diskursanalys en metod som i större utsträckning fokuserar på vad som sägs och inte vem som säger det.

Vi vill här passa på att klargöra att i diskursanalys är teori och metod sammanlänkade där de fungerar som en helhet, det kommer som en paketslösning, vilket innebär att det även i det här kapitlet så presenteras teoretiska begrepp som använts i framställandet av vår analys. Själva innehållet i paketslösningen kan man med fördel skapa själv genom att kombinera olika diskursanalytiska angreppssätt samt integrera med olika teorier för att skapa en bredare förståelse med flera olika perspektiv, med förutsättning att de teorier som ska integreras inte är motstridiga med diskursanalysens grundprinciper (Winther Jørgensen & Phillips 2000:10).

3.1 Diskursanalys

Diskursanalys har använts och utvecklats i många olika riktningar vilket innebär att det inte finns någon entydig beskrivning av hur en diskursanalys ska genomföras. Det utmärkande för diskursanalys är dock att språket tillskrivs en central betydelse och man undersöker med hjälp av talet och språkets betydelsebildningar sociokulturella aspekter i mänsklig kommunikation (Widerberg 2002:158). Som teoretisk utgångspunkt och analysmetod kommer vi att använda oss av delar av diskursteori, kritisk diskursanalys och diskurspsykologi som de beskrivs av Marianne Winther Jørgensen & Louise Phillips (2000). Vi anser att en integration av de diskursanalytiska angreppssätten är av vikt för att förstå och förklara hur informanterna skapar sin identitet utifrån sina kroppar. De olika angreppssätten möjliggör för olika ingångar till att förstå och förklara kroppens betydelse för identitetsskapandet. Vi har valt att integrera diskursteori, kritisk diskursanalys och diskurspsykologi för att på bästa sätt kunna förklara både de diskurser som finns, hur dessa påverkar, och hur de upplevs, används, och konstruerar identiteten hos våra informanter. Detta för att ge en så komplett bild som möjligt av hur konstruktionen av identiteten utifrån kroppen sker. Sättet som informanterna talar om såväl kroppen som sin identitet i förhållande till större samhälleliga mönster, behöver i vår mening ett integrerat angreppssätt för att på bästa sätt kunna belysa de diskurser som omgärdar maskroppen och hur de används som resurser för att visa vem man är.

Samtliga av dessa diskursanalytiska metoder stammar från ett socialkonstruktivistiskt förhållningssätt. Det kan även vara på sin plats här att förtydliga att vi ser det som att; ”en diskurs kan beskrivas som ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (eller ett utsnitt av världen)” (Winther Jørgensen & Phillips 2000:7). Socialkonstruktivismen uppfattas av Winther Jørgensen och Phillips (2000) som ett bredare ramverk som innehåller mer specificerade teorier exempelvis poststrukturalismen, som även den precis som socialkonstruktivismen är ett omstritt begrepp. De diskursanalytiska angreppssätten vi kommer att använda oss av, kan inte fullt ut kallas för poststrukturalistiska, även om de delar den poststrukturalistiska språkteorin (ibid:12f). Winther Jørgensen och Phillips tar med hjälp av Vivien Burrs karakteristik upp de fyra premisser utav socialkonstruktivismen som håller

ihop det diskursanalytiska fältet. Dessa är: *en kritisk inställning till självklar kunskap* – vilket innebär att det vi kallar för ”verkligheten” är av oss socialt skapad och inte ger sig själv, utan blir till och blir tillgänglig för oss genom vår kategorisering. *Historisk och kulturell specificitet* – vilket innebär att all kunskap vi har är sprungen ur historiska och kulturellt präglade kontexter. Det innebär en antiessentialistisk syn på världen och det finns således inga bestämda eller fasta former av något, utan att allt är socialt konstruerat, och allt hade kunnat vara annorlunda. *Samband mellan kunskap och sociala processer* – hur vi uppfattar världen skapas i social interaktion, *Samband mellan kunskap och social handling* – det sätt som vi ser på världen påverkar vårt agerande och på så vis påverkas även kunskapsproduktionen och vad som anses vara sanning (ibid:11f).

Det diskursanalytiska fältet vilar på en språkfilosofi, och det är språket som ger oss tillträde till verkligheten. Språket skapar även representationer av verkligheten, som i sin tur skapar den verklighet vi känner till. Den fysiska världen får sin mening och betydelse genom dessa representationer, alltså genom diskurs (Winther Jørgensen & Phillips 2000:15). Här nedan följer en presentation av de tre olika angreppssätten samt vilka begrepp vi kommer använda oss av i analysen.

3.1.1 Diskursteori

Det övergripande resonemanget i Ernesto Laclau och Chantal Mouffes diskursteori är att innebörden av sociala företeelser aldrig är färdiga eller totala. Betydelsen av fenomenen har inga möjligheter att definitivt fastställas, vilket ger tillfälle och upphov till ständig social konkurrens om definitioner av såväl samhälle som identitet. Denna konkurrens om definitionsmakten av betydelsen för fenomenen får sociala följder (Winther Jørgensen & Phillips 2000:31). Inom diskursteorin som är Laclau och Mouffes angreppssätt för att blottlägga diskurser, ses subjektet som splittrat och identitet är inget mer än identifikation med diskursernas tillgängliga subjektspositioner (ibid:51). Subjektsposition är de positioner som individer försätts i inom olika diskurser, och utifrån den position individen försätts i finns särskilda diskursivt bestämda förväntningar på individens uppförande. Enligt Laclau och Mouffe är interpellation nyckeln till att förstå den identitet en individ har. Interpellation kan förstås som det sätt som tal och språk försätter individer i olika sociala positioner utifrån individernas agerande av den mening som diskursivt ligger i det som talet eller språket förmedlar. När en individ interPELLERAS av diskurserna tar den en bestämd identitet, vilket i vidare mening är detsamma som subjektsposition i en viss diskursiv struktur. Eftersom subjektet är fragmenterat, det vill säga splittrat, positioneras det inte bara på en plats i en diskurs. Subjektet har således många olika identiteter på olika platser i olika diskurser, när individen interPELLERAS i olika motstridiga positioner samtidigt, talas det om att subjektet är överdeterminerat. I diskursteorin anses överdetermineringen vara ständigt närvarande, då diskurser ses som föränderliga, men det är inte förrän subjektet måste välja mellan olika subjektspositioner som individen blir medveten om det. Subjektspositioner som däremot inte befinner sig i konflikt med andra positioner ses som ett resultat av hegemoniska processer, med det menas det att alternativa möjligheter av definition har uteslutits och en bestämd diskurs framstår som den objektivt sanna (ibid:48f).

Identiteten i Laclau och Mouffes diskursteori är diskursivt konstruerad genom ekvivalenskedjor. En ekvivalenskedja är ett begrepp som visar hur olika tecken knyts till varandra, det visar vad tecknet liknar och även vad det skiljer sig ifrån. (Winther Jørgensen & Phillips 2000:50ff). Den ständiga kampen om betydelsebildning är en kärnfråga inom det

diskursteoretiska perspektivet, och anses genomsyra allt av det vi kallar det sociala. Därför blir just kampen en central fokuspunkt i konkreta analyser. Begreppet antagonism används för att beskriva konflikt, och uppstår när ett subjekts olika identiteter hindrar varandra. Antagonism återfinns där diskurserna stöter ihop, och den ena diskursen hotar att den andras entydighet och existens. För att upphäva antagonism krävs hegemoniska interventioner, som kan beskrivas som en artikulation, det vill säga skapandet av en relation mellan olika tecken, vilket leder till ett undertryckande av andra existerande möjligheter. Hegemoni är uppnått då det precis som i en diskurs existerar en fixering av ett fenomen eller teckens betydelse (ibid:54f).

Förutsättningen att "allt" är diskurs, innebär inte att den fysiska kroppen av kött och blod är en diskurs men sättet att tala om den och förhålla sig till den är i högsta grad diskursivt. Det kanske viktigaste för studiens forskningsfråga är att identiteten uppfattas som relationellt organiserad och föränderlig samt att vi alla har flera olika identiteter utifrån de diskurser vi ingår i (Winther Jørgensen & Phillips 2000: 50). Begreppsapparaten som Laclau och Mouffe använder sig av upplever vi kan hjälpa oss i förmedlingen av vår analys.

3.1.2 Kritisk diskursanalys

Det finns ett flertal olika inriktningar inom det diskursanalytiska fältet som Norman Fairclough refererar till som kritisk diskursanalys, däribland hans egna (Winther Jørgensen & Phillips 2000:66). Samtliga av dessa inriktningar av kritisk diskursanalys betraktar diskursiva praktiker som sociala praktiker. De diskursiva praktikerna varigenom människor producerar talspråk, skriftspråk och bilder och konsumerar de samma, bidrar till att konstituerar den sociala världen, sociala identiteter och sociala relationer. Inom den kritiska diskursanalysen är diskurser således både konstituerade och konstituerande. Diskurser formas av världen runt omkring, och är inte opåverkbara av sociala praktiker och samhällliga processer. Den kritiska diskursanalysens syfte är att belysa den lingvistisk-diskursiva dimensionen av sociala och kulturella fenomen och förändringsprocesser i samhället. Den diskursiva praktiken begränsas av Fairclough till att enbart omfatta språkliga eller lingvistiska praktiker, det vill säga att endast det människor säger eller skriver utgör en diskurs (ibid:67f). Eftersom diskurser bidrar till att konstituera världen och den verklighet som är tillgänglig för oss kan de ha ideologiska effekter.

Diskurser bidrar enligt Fairclough till att konstituera sociala identiteter och grupper, sociala relationer mellan dessa identiteter och grupper samt att konstituera det större sammanhang inom vilket dessa identiteter och grupper rör sig, ett så kallat kunskaps- och betydelsesystem. Diskurs har således tre funktioner, men vid analys av en diskurs bör man fokusera på två, nämligen den kommunikativa händelsen och diskursordningen. Den kommunikativa händelsen är ett fall av språkbruk, det kan vara en utsaga, en artikel eller en film. Diskursordning däremot är det begrepp som används för att beskriva summan av de diskurser som finns inom ett och samma område (Winther Jørgensen & Phillips 2000:73). För att studera dessa nivåer har Fairclough utarbetat den tredimensionella modellen. Enligt modellen ska man i analysprocessen skilja mellan de tre dimensionerna text, diskursiv praktik och social praktik. I analysen av texten läggs fokus på hur diskursen skapar identiteter och grupper. I analysen av den diskursiva praktiken fokuserar man på relationerna mellan de individer och grupper som deltar i diskursen. I analysen av den större sociala praktiken är fokuspunkten diskursens relation till ett större sammanhang (ibid:74).

Den tredimensionella modellen Fairclough utarbetat förser oss med ett tydligt angreppssätt för hur vi ska gå tillväga med analysen av studiens genererade data. Där den kommunikativa händelsen, eller språkbruket informanterna använder sig av ger oss en startpunkt i hur vi kan blottlägga de diskurser som ligger till grund för deras skapande av verkligheten och där diskursordningen kan ge oss en inblick i precis hur olika utsagor härrör från olika diskurser samt hur de diskurserna relaterar till större samhälleliga sammanhang.

3.1.3 Diskurspsykologi

Ett tredje angreppssätt inom diskursanalys, är diskurspsykologin. I kommande beskrivning och analys använder vi oss av diskurspsykologi som den utformats av Jonathan Potter och Margaret Wetherell. Diskurspsykologin som metod uppstod som en motreaktion till kognitivismen, som har ett antaganden angående att språket, text och beskrivningar anses vara direkta uttryck för representationer om världen hos individen. Liksom andra socialkonstruktionistiska synsätt, menar man inom diskurspsykologin att språket är en social praktik som formar eller konstruerar relationer och värderingar snarare än speglar dessa som inre fenomen (Winther Jørgensen & Phillips 2000:97f).

Potter och Wetherell menar att individer använder språket för att göra eller uppnå något, det vill säga språket har en funktion. Beroende på vad man vill uppnå kan man använda talet på olika sätt. Det innebär att språket används för att konstruera olika versioner av den sociala världen, dessa variationer får dessutom olika konsekvenser för individen. Även om ordet konstruera syftar på att individen aktivt använder sig av redan existerande lingvistiska resurser i sitt skapande av en social värld, innebär det inte att förloppet nödvändigtvis är avsiktlig utan uppstår då individen försöker förstå ett fenomen. Eftersom diskurspsykologin vilar på den socialkonstruktivistiska premissen att Jaget inte är isolerat och autonomt, ses Jaget som socialt skapat. Diskurspsykologiska studier fokuserar på hur identiteter byggs upp, omformas och hur de i sociala praktiker kan bli föremål för förhandlingar (Winther Jørgensen & Phillips 2000:105). Då identiteter uppfattas som diskursiva, menar de att identiteten är konstruerad, skiftande och föränderlig. Diskurspsykologer menar även att alla människor har flera flexibla identiteter, som alla uppfattas som produkter av olika diskurser. Detta innebär att identiteter konstrueras av olika skiftande diskursiva resurser och bör därför ses som relationella, ofullständiga och instabila. Detta betyder på inget sätt att människor ständigt börjar om med ett nytt identitetsbygge varje gång de talar, utan den identitet en människa ger uttryck för kan ses som en avlagring av föregående diskursiva praktiker. Denna avlagring hjälper människor att uppleva kontinuitet, och kan förklaras genom att människor väljer en version av Jaget framför andra möjliga versioner, valet beskrivs som en tillfällig tillslutning (ibid:106f).

Ett centralt begrepp för diskurspsykologisk analys är tolkningsrepertoarer.

Tolkningsrepertoarer kan ses som ett bestämt sätt att tala om fenomen, såsom objekt och händelser, begreppet syftar till de historiska och kulturella kontexter som präglat och format språket. Det vill säga att när människor talar eller tänker om händelser och objekt, gör de det på ett bestämt eller speciellt sätt, de ord som används har en betydelse för den delade sociala förståelsen för ett visst fenomen (Edley 2001:198). På så sätt kan även tolkningsrepertoarer precis som språkbruk förstås som resurser, resurser som människor använder sig av för att göra sig förstådda. Begreppets utformning gör att människor kan agera, människor är inte bara fast i olika diskurser, utan är handlande agenter, och att diskurser skapar en värld som ter sig verklig för de deltagande och agerande individerna (Winther Jørgensen & Phillips 2000:114).

3.2 Datagenerering

I denna studie valde vi att använda oss av semistrukturerade intervjuer enligt den kvalitativa traditionen som material för vidare analys. Detta för att kunna styra vad vi själva ville få fram och på så sätt komma åt primärutsagor med möjligheter till följdfrågor och uppföljning av intressanta aspekter. Intervjuer med chans till följdfrågor hjälper även till att lyfta fram informantens underliggande attityder, uppfattningar och värderingar. Dessutom möjliggör följdfrågor att man kan undvika missförstånd och misstolkningar (Starrin 1996:64).

3.3 Urval

När informanterna skulle utses lades inget fokus på vilka det var, den enda egenskapen de behövde besitta var att de identifierade sig själva som män, då övriga egenskaper känns irrelevant för vårt forskningssyfte och analys. Vi använde oss av ett så kallat snöbollsurval för att hitta våra informanter (Halvorsen 1992:102).

Vi vände oss först till bekanta och pratade om vårt valda uppsatsämne för att väcka intresse och för att finna personer som var villiga att ställa upp som informanter och som vi ansåg verkade pratglada, då det kändes som en nödvändighet för att få ut bästa möjliga kvalitet på materialet av intervjuerna. Efter vi hittat två stycken lämpliga informanter i våra yttre bekantskapskretsar frågade vi dem om de kände några som skulle kunna tänkas ställa upp på intervju, en så kallad snöbollseffekt, och på så sätt fick vi ihop de informanter vi behövde för att kunna genomföra intervjuerna. Vi genomförde sammanlagt åtta stycken intervjuer. Urvalet är på flera sätt inte representativt för en bredare population, då det är en relativt homogen grupp sett till etnicitet, klass och ålder. Detta kan ha gjort att vi har missat viktiga infallsvinklar, synsätt och tankar. Vi motiverar detta med att oavsett om det är en homogen grupp är det olika individer från olika bakgrunder och sociala miljöer med olika erfarenheter och sociala relationer. Sexualitet var inget urvalskriterie för medverkan i studien, dock framkom det under intervjuerna att tre av männen benämner sig själva som homosexuella. De resterande fem uttrycket aldrig sin heterosexualitet i ordagranna termer så som de homosexuella gjorde, dock är det inte svårt att förstå att de är heterosexuella utifrån deras utsagor. Med tanke på att vi ville ha så pratglada informanter som möjligt, utesluts även de tystlåtna vilket gör att deras tankar och upplevelser missas. Detta är dock ett medvetet val då vi ville ha ett så fylligt material som möjligt för analysen och vi är medvetna att detta sker på representativitetens bekostnad. För att ge en så djup och uttömmande bild av fenomenet som möjligt lades kriterierna för ett mer representativt urval åt sidan, då dessa inte skulle kunna uppfyllas på ett tillbörligt sätt då studien är för liten.

3.4 Presentation av respondenter

Vi har valt att inte presentera våra informanter närmare då det inte har någon betydelse för vårt resultat då vi använder oss av diskursanalys. Det är åtta män i åldrarna 20-30 år, som bor i olika delar i södra och mellersta Sverige. Vi har enbart valt att presentera de kodade namnen som nedan presenteras för att underlätta för läsaren att följa med i analysen.

Informanterna har getts namnen; Henrik, Isak, Jakob, Kristian, Lukas, Måns, Niklas och Oskar.

3.5 Intervjuguide

Vi började med att utforma en intervjuguide genom att ställa upp specifika teman utifrån den tidigare forskningen samt studiens syfte för att kunna frambringa relevant material och för att enklare kunna genomföra analysen senare i processen. När man skriver en intervjuguide bör man tänka på att frågorna ska vara så öppna som möjligt för att inte leda in informantens svar i bestämda riktningar. Är det något specifikt det frågas efter är det bättre att ställa följdfrågor för att uppnå så fullständiga svar som möjligt (Starrin 1996:62f). Vår intervjuguide är utformad med många frågor dels för replikerbarheten och dels för att vi intervjuare ska ha som en slags checklista över vad vi vill att informanten ska ta upp även om intervjuerna var tänkta att genomföras mer som en vägledad konversation (ibid:54). Intervjuguiden fungerar på så sätt som en slags hjälpreda för intervjuaren i intervjusituationen (Widerberg 2002:68)

Som inledande fråga i intervjuguiden hade vi ”Hur tror du att andra ser på dig?” en enligt oss öppen fråga som gav informanterna mycket utrymme till att fylla den med vad de själva ansåg av betydelse, men möjliggjorde samtidigt för oss att styra in samtalet på kroppen. De kommande frågorna i början av intervjuguiden rörde frågor om hur informanten tror att andra ser på dennes kropp och penis och vad han själv har för relation till sin kropp och penis. Efter det togs ett antal teman upp som vi ansåg var relevanta. Temana vi valde att använda oss av var en operationalisering av dels den tidigare forskningen, men kanske främst från vår förförståelse. En förförståelse som är av såväl teoretisk som mer personlig karaktär.

Det första temat är ”Ideal” där vi vill veta hur informanten tänker kring dagens rådande ideal kring den manliga kroppen, maskulinitet och även penisstorleken. Vi ville komma åt om informanten kände sig påverkad av medias och populärkulturens ständiga utmatande av olika idealbilder och vilka förväntningar det inger. Detta tema är enligt oss utgångspunkten för att kunna besvara studiens syfte genom att få en inblick i vad informanterna använder för rättesnöre. Det andra temat var ”Kläder”. Med det temat ville vi att informanten skulle berätta om hur denne väljer kläder och ifall det är ett medvetet val för att dölja eller framhäva vissa kroppsdelar och om denne hade klätt sig på ett annat sätt om han hade haft en annan kroppsform (jfr Frith och Gleeson 2004). Vi tog även upp fråga om informanten skulle känna sig bekväm i tajta träningskläder, exempelvis joggingtights eller cykelbyxor. Detta fungera som en slags kontrollfråga och för att ge informanten en liten tankeställare och tid över att reflektera över sitt tidigare svar genom att ge ett extremexempel.

Med temat ”Raggning” ville vi undersöka hur informanten presenterar och framställer sig själv i situationer när han försöker ragga upp någon. Vi valde just detta för att det är en situation där mycket hänger på själva presentationen och för att få napp gäller det att presentera sig på ett ”föredömligt” sätt. Temat är på så sätt en direkt återkoppling till Goffmans dramaturgiska teori då raggning enligt oss i allra högsta grad är ett agerande som om det ska lyckas måste erkännas av sin publik. Under temat ”Sex” ställde vi frågor som berörde om informanten var medveten om sin kropp samt kände sig bekväm i den sexuella akten, eftersom sexuella företeelser allt som oftast innebär mycket intimitet, nakenhet och ett slags kroppsligt utsatt läge där man inte längre kan dölja eller framhäva med hjälp av kläder. Vi valde detta tema eftersom sexuella aktiviteter är en form av interaktion där både kropp och penis hamnar i fokus enligt oss och vi ville med hjälp av temat se vad informanterna sade om det och om de gav kroppen eller penis stort fokus, detta utifrån tidigare forsknings marginalisering av penis.

Temat ”Offentliga situationer” skapades för att frambringa information huruvida informanterna kände sig bekväma med att visa sig mer naket offentligt så som i omklädningsrum, offentliga duschrum och pissoarer. Detta tema berör även deras upplevelse av situationerna samt om de jämför sig med andra när de befinner sig i dessa rum. Detta tema rymmer de tillfällen som vi kommit på där män interagerar med andra via sin kropp och penis. Vår förförståelse i detta fall riktar sig till de sociala praktiker där vi ville belysa penisens inverkan på de sociala interaktioner som försiggår inom dessa praktiker. I klarspråk ville vi komma åt informanternas tal om sin penis i förhållande till omklädningsrum, offentliga duschar och pissoarer. Detta för att vi hade en idé om att penisen får en större betydelse inom kontexter där den blottas. Att andras uppfattning såväl som den egna är det som kommer att prägla informanternas upplevelse av sina kroppar och sina blottade kön i utsagor rörande dessa kontexter.

Efter att vi hade färdigställt intervjuguiden (se bilaga) utfördes två pilotintervjuer med några närstående vänner för att kunna testa hur intervjuguiden fungerade i praktiken och för att kunna förfina och justera den genom pilotinformanternas feedback och kritik. Pilotintervjuerna var även ypperliga tillfällen för oss att öva upp intervjuarteknik och för att testa och finjustera inför de riktiga intervjuerna så att de kunde genomföras på allra bästa sätt när det väl var dags (Mason 2002:75). Pilotintervjuerna fungerade dessutom som en validitetsförsäkran, att intervjuguidens innehåll belyser det vi avser att söka svar på. Att frågorna är konstruerade på ett sådant sätt att informanterna förser oss med data, och att intervjuguiden möjliggör ytterligare datagenerering.

3.6 Genomförande

Viktigt att ha med sig i tanken under intervjun är att intervjuare och informant påverkar varandra. Om man ser det utifrån ett diskursanalytiskt perspektiv, är det viktigt att inse att både intervjuare och informanter är deltagare i de diskurser de rör sig med (Starrin 1996:58). Intervjuerna genomfördes i informanternas hem med oss båda två närvarande och det inspelade materialet var i genomsnitt en timme per intervju. För att inte skapa en situation där informanten känner sig trängd i en två mot en-situation försökte vi sitta i en triangulär position där den av oss som ställde frågorna satt mer vänd mot informanten medan den andra satt lite avsidet för att kunna anteckna och observera, då anteckningar utöver inspelningsapparaturen är bra att förlita sig på så att man har något att falla tillbaka på om det skulle uppstå tekniska komplikationer med själva inspelningen (Widerberg 2002:93). Eftersom det var män som skulle intervjuas var det ett strategiskt beslut att Martin fick intervju och ställa frågor då han med hjälp av sina erfarenheter som man kunde ställa mer djupgående följdfrågor och även hjälpa informanten känna sig bekväm genom att ge lite egna exempel. Det var även ett sätt att få informanten att känna sig trygg och säker i intervjusituationen att denne bara behövde koncentrera sig på en person istället för två, och på så sätt kunna ge mer öppenhjärtiga svar (jfr Starrin 1996:64f). Alla informanter gavs dessutom valet att endast en av oss skulle vara närvarande under själva intervjun, men det var ingen av dem som valde det.

Under intervjutillfällens lades stor vikt vid att skapa en god stämning mellan intervjuare och informant genom att småprata lite för att visa att det var den här samtalsstenen vi ville ha genom hela intervjun (jfr Widerberg 2002:17). Vid genomförandet av en semistrukturerad intervju är det trots dess struktur, svårt att veta vilka vändningar som informanten tar och hur dessa kan leda till att intervjun bjuder på många överraskningar. Då gäller det som intervjuare

att vara uppmärksam, vaken och använda sin kreativitet och improvisationsförmåga för att ta vara på de avstickningar som känns relevanta för studien men som kanske inte fanns i åtanke vid intervjuguidens utformande (Starrin 1996:56). Samtidigt som det är viktigt att följa upp relevanta avstickningar, är det lika viktigt att styra informanten ifall denne börjar prata alldeles för mycket utanför ramarna, intervjuarens uppgift är ändå att guida (ibid:65). Detta skedde genom att vi lät dem prata klart för att inte avbryta dem och sedan styrde vi intervjun i vår önskade riktning. Det är viktigt att vara uppmärksam på sin informant och ge informanten utrymme för sina tankar, funderingar och resonemang, dels för att oväntade teman kan dyka upp, och dels att informanten inte ska känna sig besvärad (Widerberg 2002:100). Under intervjuerna var vi noga med att våra mobiltelefoner hölls avstängda för att de inte skulle störa, vi bad även informanterna om detsamma men krävde det inte av dem.

Intervjuerna utfördes När man genomför en intervju med personer som man inte känner sedan tidigare eller vet hur de betar sig, finns det en risk att man inte upptäcker om informanten inte är uppriktig i sina svar (Starrin 1996:59f). Då vi inte på något sätt vill misstänkliggöra våra informanter vill vi inte spekulera i om de farit sig med osanningar, utan vi litar på att de talat utifrån sig själva på ett så ärligt sätt som möjligt. Det inte heller relevant för oss om de konstruerat vissa svar då det är diskurserna de använder sig av och rör sig inom som vi är intresserade av, oavsett om det är sanning eller fabricerat. Vi gick in i intervjuerna med mottot som vi konstruerat utifrån Karin Widerbergs (2002:101) uppmaning till hennes studenter; Att ger man människor en chans att prata om sig själva så tar de den.

Transkriberingarna som utfördes delades oss emellan, den som transkriberade en viss intervju, var inte den av oss som kontrollerade den samma. Vi valde att göra på detta sätt för att dels båda av oss skulle kunna ta del av materialet, och dels för att försäkra oss om att allt var ordagrant. Samtliga intervjuer transkriberades i sin helhet, vi valde att markera pauser och även transkribera upprepningar och stakningar. Detta för att försäkra oss om precis vad som sades. I den här uppsatsen har intervjuutdragen som presenteras redigerats. Vi valde att göra så för att underlätta för läsaren, att läsa ett stycke fullt av exempelvis ”hmmm...” ”eeh...” och ”för, för, för att... ehh... då så kom jag på mig med att tycka...” upplever vi kan vara störande för helhetsbilden. Dessa upprepningar och stakningar tar fokus från det som är viktigt att visa på. En annan orsak till valet att redigera utsagorna var att vi inte vill framställa våra informanter på ett icke fördelaktigt sätt.

3.7 Etiskt förhållningssätt

Då vi i denna studie behandlar ett känsligt ämne som uppmanar våra informanter att öppna upp sig och delge känslig information, har vi lagt stor vikt vid att följa de forskningsetiska principer som presenteras av Vetenskapsrådet. Vid semistrukturerade intervjuer enligt den kvalitativa forskningstraditionen blir de etiska frågorna och problemen viktiga och kräver stor eftertänksamhet och uppmärksamhet genom hela forskningsprocessen (Widerberg 2002:30). Detta beror på att genom intervjuer så kan man få reda på känslig förstahandsinformation om saker som kan vara upprörande eller känslig för informanten (Starrin 1996:69). Vi vill än en gång understryka det viktiga i att göra allt för att bygga upp en tillit under intervjutillfället, inte bara för att få fram så bra information som möjligt utan även för att informanten ska känna sig trygg med att hans personliga utsagor ligger i våra händer. Under pilotintervjuerna övades det på att försöka ha ett så neutralt ansiktsuttryck som möjligt för att kunna framvisa en icke-fördömande attityd (jfr Starrin 1996:70).

Rörande de etiska överväganden vi behövde göra i vår studie, förhöll vi oss till de krav och regler som finns att läsa i "Forskningsetiska principer i humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning" (Vetenskapsrådet 2002:7–14). Det rör sig i konkretiserad form om fyra krav för att uppfylla individskyddskravet, dessa är *informationskravet* – forskaren skall informera deltagarna om studien syfte, *samtyckeskravet* – deltagare bestämmer själva över sin medverkan i studien, *konfidentialitetskravet* – uppgifter ska skyddas så att obehöriga inte kan ta del av dem, och *nyttjandekravet* – insamlade uppgifter ska endast användas för det ändamål de blivit insamlade för.

Vi uppfyllde informationskravet och samtyckeskravet genom att informera informanterna redan vid första kontakten att det kunde förekomma frågor som upplevdes som känsliga eller privata lät dem efter det ta ställning till deltagandet, och när de accepterade vår förfrågan tog vi det som ett samtycke. Det kan vara bra att förbereda informanten om att det kan dyka upp frågor av känslig art så att de inte känner sig trängda eller missledda. Då intervjuaren får tillgång till känslig information kan informanten känna sig sårbar och då är det viktigt att säkerställa tryggheten för att undvika obehag eller att informanten ångrar sitt deltagande (Starrin 1996:71f). Innan själva intervjun informerades vi närmare om just de etiska reglerna och vilka rättigheter de som informanter har, exempelvis att de när som helst, fram tills uppsatsen lämnas in, kan ta tillbaka sina utsagor. Mason diskuterar svårigheterna i att nå samtyckeskravet, framförallt med utgångspunkt i att informanterna kanske inte är tillräckligt insatta i hur forskning bedrivs. Att få samtycke till en medverkan, innefattar inte bara intervjutillfället, utan fortgår en längre tid och i vissa fall inte bara tills det att studien är examinerad, publicerad etc., utan den medverkan som informanterna samtycker till kan även ibland återuppträffa då någon annan använder sig av våra insamlade data (Mason, 2002:81f). Detta är saker vi behöver förhålla oss till, tänka över och dessutom kunna svara på, att informera våra informanter på ett sätt som gör att de kan förstå, och att dessutom hålla de löften som vi ger, är i verkligheten svårare än att bara checka av en lista.

Gällande konfidentialitetskravet som ska skydda personuppgifter, innefattas även igenkännande utifrån beskrivning av person, däri ligger ett annat problem för oss att tackla utifrån mitt valda forskningsområde. Att inte möjliggöra för andra att identifiera våra informanter utifrån våra beskrivningar av deras kroppsliga attribut eller specifika situationer. Därav de kodade namnen som vi slumpmässigt valt och gett enligt ett system som enligt oss säkerställer våra informanters anonymitet. Nyttjandekravet har uppfyllts genom att vi efter att ha fått en godkänd uppsats, raderar alla inspelningar och de transkriberingar som gjorts. Allt detta finns enbart på våra datorer som enbart vi har tillgång till och på så sätt kan vi garantera att ingen obehörig kommer åt informationen. Detta har vi även informerat våra informanter om så att de inte behöver känns sig osäkra på att deras utsagor hamnar i fel händer.

3.8 Förförståelse

Vår förförståelse är främst präglad av förarbetet vi utförde inför denna uppsats. Den grundliga sökning vi gjorde av material rörande problemområdet inför uppsatsskrivandet gjorde oss uppmärksamma på många nya aspekter rörande manskroppen och mäns konstruktion av sin identitet utifrån sin kropp och sin penis. Något vi hade med oss sedan innan var att mannen är marginaliserad i diskussioner rörande kroppsuppfattning, ätstörningar och självskadebeteende. Detta är annars diskussioner som näst intill helt kretsar kring kvinnor, en upptäckt vi särskilt uppmärksammat under skrivprocessen.

Vi är båda även präglade av den utbildning som vi läser, då vi båda har en bakgrund inom både psykologi och sociologisk socialpsykologi. När det kommer till vår bakgrund inom psykologin har vi ibland fått tänka oss för då det är socialpsykologi vi skriver uppsatsen inom i och med att det är två helt olika tänk, vilket vi har uppmärksammat varandra på under skrivningsprocessen och förhoppningsvis utslutit i vår uppsats. Kurserna i socialpsykologi har försett oss med ett interaktionistiskt tänkande samt ett kritiskt förhållningssätt till det mesta och de flesta. Något som i praktiken innebär att vi inte längre tar saker förgivna eller så som det ter sig utan vi försöker både medvetet och ibland omedvetet se de mekanismer och de bakomliggande orsaker som gör att dels vissa beter sig på ett visst sätt och att vi uppfattar saker på ett visst sätt. Detta kan göra att vi överanalyserar de utsagor vi har fått eller för den delen gjort oss blinda för ytterligare aspekter som andra skulle se på ett helt annat sätt.

3.9 Validitet, Reliabilitet och Generaliserbarhet

När det kommer till att avgöra kvalitativa studiers validitet finns det olika läger, det finns forskare som inte vill förhålla sig till validitets- och reliabilitetsbegreppet då dessa är starkt förknippade och förankrade i den kvantitativa forskningen. Dessutom förespråkar vissa att begreppen har en för snäv och inte tillgodogörande innebörd för att kunna användas i uttalanden om kvalitativa studier och forskning (Svensson 1996: 209).

För att hävda validitet, och då även studiens giltighet och den mening som den tillskriver ett visst fenomen, menar Winther Jørgensen & Phillips (2000:123) att det är viktigt att redogöra på ett detaljerat och tydligt sätt för den förförståelse författaren innehar, hur datainsamlingen gick till, hur urvalsprocessen skett och kanske det viktigaste att läsaren lätt ska kunna följa hela analysprocessen, det är här viktigt att tolkningarna och de diskurser de ingår i är logiskt sammanhållna och rimliga. Analysprocessen bör skildras och redogöras för på ett så detaljerat och tydligt sätt som möjligt från datainsamling till slutsatser och i analys texten är det till fördel att använda sig av utförliga och representativa utdrag för att underlätta för läsaren att bedöma processen och skapa sin egen uppfattning. En annan faktor som kan användas för att göra diskursanalytisk forskning valid är att peka på fruktbarheten. ”Fruktbarhet handlar om analysramens förklaringskraft, inklusive dess förmåga att frambringa nya förklaringar” (Winther Jørgensen & Phillips 2000:123).

Reliabiliteten är tätt sammanflätad med validiteten i kvalitativa studier, och syftar inte till replikerbarhet såsom det gör i kvantitativ forskning, utan på kvalitén på den tekniska utrustningen och i många fall på forskaren själv som mätinstrument (Svensson: 1996: 210). När det kommer till kvalitativa intervjuer finns det inslag som är svåra att återge och beskriva med ord så att de kan replikeras helt exakt av en utomstående part (Starrin 1996:59).

Till skillnad från de positivistiska forskningsansatserna är inte diskursanalytisk forskning till för att visa på något som är allmängiltigt för alla. Socialkonstruktivister ser på sina arbeten som diskursiva konstruktioner som beskriver en del av världen, som bara är en pusselbit av många i ett försök att förklara verkligheten. Detta förutsätter att man har en mer reflexiv utgångspunkt och ser inte sin egen ståndpunkt som universell eller som den viktigaste, utan ser sig själv som en del i ett sammanhang med medvetenheten om att forskningsresultatet inte är en passiv avspeglning av världen, utan något där man som forskare är med och påverkar aktivt, medvetet eller omedvetet (Winther Jørgensen & Phillips 2000:111).

Vi har försökt fånga upp och visat på de diskurser som finns med vid konstruktion av identiteten utifrån kroppen sett, vi har gjort allt vad vi kan för att presentera de fynd vi gjort

och hur vi har tolkat det. I analysdelen har vi försökt i möjligaste mån att presentera diskursens innehåll och hur informanterna konstruerar sig utifrån den, men om någon annan med en annan förförståelse skulle se på samma material är det inte säkert att denne på ett självklart sätt skulle se samma sak. På så sätt är vi medvetna om att vår förförståelse kan ha spelat roll i analysprocessen.

Eftersom vi såg intervjuerna som en form av vägledad konversation, medförde det att vi som ställde frågor även delade med oss av personlig information. Detta sätt vi präglade intervjuerna på medför att den sociala interaktion som uppstod just i det rummet vid den tiden inte skulle kunna återskapas, även om det var exakt samma personer medverkande och då sannerligen inte om det skulle vara några andra. Det är dock sannolikt att ett liknande resultat skulle kunna frambringas av någon annan med hjälp av samma intervjuguide då den innehåller tydliga teman och frågor som kan följas (se bilaga 1).

I denna studie gör vi på grund av det urval som har skett inga anspråk på generaliserbarhet eftersom de män som deltog i studien var personer som vi visste kunde prata öppet om sina kroppar och penisar. Denna öppenhet behöver vi förhålla oss till som att den är diskursivt konstruerad vilket även gör att vi bör vara försiktiga med de anspråk vi gör rörande diskursernas utbredning. Urvalet är dessutom för litet, för homogent och för ålderbegränsat för att kunna representera män i allmänhet i Sverige idag.

4. Resultat och Analys

Vi har valt att presentera studiens resultat och analysen av dem i en tematiserad form utifrån olika ”själv”. Detta för att tydliggöra hur diskurserna används som resurser av informanterna. Vi börjar med att sammanfatta en kortare presentation av samtliga tematiseringar. Den första tematiseringen vi tar upp är den mest allmänna om kroppen och vi rör oss sedan mot det mer specifika med en del djupdykningar i enskilda informanternas utsagor längst vägen, för att efter det komma in på de ”själv” som är penisförankrade.

Vi börjar med *Man, mening, mål* där vi presenterar det framgångsdrivna självet ett övergripande användande av diskurserna som präglade samtliga av våra informanter. Därefter presenterar vi *Din största fiende är du själv* där vi presenterar det tyngda självet och den påverkan övervikt har på våra informanter. Efter det presenterar vi det rättfärdigande självet i *Gyllene betsel gör inte hästen bättre*, där vi får ta del av hur diskurserna används för att rättfärdiga det man gör och även det man är. I *Äpplet faller inte långt ifrån trädet* fördjupar vi den analys som påbörjades i tidigare tematisering där vi får ta del av två olika förhållningssätt till att vara det genetiskt bundna självet. Därefter presenterar vi det kontrollerande självet i *Gode gud, låt mig vinna på lotto*, som även det är ett förhållningssätt till de upplevda samhällsidealen. Vi får möta det bekräftelsesökande självet i *Jag metar där det finns fisk* och precis som titeln antyder handlar det om att utnyttja det man har, med andra ord sina tillgångar, som grundar sig på en informants utsaga. I *Bara döda fiskar följer strömmen* stiftar vi bekantskap med det individualistiska och genuina självet, där konstruktionen av identiteten upplevs stamma från personligheten. *Anfall är bästa försvar* introducerar oss för det självdistanserade självet, en djupdykning som visar hur ironi används för att fiska komplimanger. *Om nyckeln inte passar, byt lås* är ytterligare en fördjupning som presenterar det självbejakande självet där vi även kan se hur man klistrar ihop masken efter att fasaden har krackelerat. Det samvetsgranna självet presenteras i *Inled oss icke i frestelse, utan fräls oss från ondo*, ett själv som söker skydd bakom en ”kristen” moral.

En fågel i handen är bättre än tio i skogen handlar om hur informanterna mäter sin penis i funktion, det finns här inget särpräglat själv men dock en genomgående diskurs som uteslutande handlar om penisens funktion. I *Fråga inte vad ditt land kan göra för dig, utan vad du kan göra för ditt land* möter vi det välhängda självet som är en djupdykning i en informants upplevelse av vad vi tolkar som ett förväntat beteende utifrån sin penis. Slutligen i *Även ett högt torn börjar vid marken* vill vi presentera det penisbärande självet som är kontextbundet, det konstrueras i kontexter som vi upplever kan vara nyckeln till en ökad förståelse av penisens inverkan på mäns identitetsskapande.

4.1 Det är Man, Mening och Mål

Det framgångsdrivna självet: att mäta sig i prestation

Utifrån analysen av studiens empiriska underlag kan vi förklara informanternas identitetskonstruktion utifrån en övergripande *framgångsdiskurs*. Framgångsdiskursen är talet om framgång, lycka, välmående, självförtroende och vara belevad, världsvan och erfaren. Det är talet om vad en ”man” är, om att vara ”man” på bästa sätt. Diskursen handlar om de diffusa mål som informanterna inte bara strävar efter utan även förväntas sträva efter.

Måns: Ja, idealbilden över en man är väl att hans ska vara ganska vältränad, bra utbildning, bra inkomst, gärna ha rest så att man blir världsvan, alltså att man får mer erfarenhet i livet. Att ha jobbat med lite olika

saker kan ju också vara bra, så att man får mer erfarenhet både i det privata och i det arbetsmässiga livet. Och som sagt, ganska vältränad och gå på gym och sådana saker.

Detta var svaret på frågan ” Hur uppfattar du att samhällets idealbilder över hur män ska vara?” och att börja svaret med ”vältränad”, var något som var återkommande bland informanterna.

Lukas: Det är väldigt inne med att vara vältränad. Vältränade killar upplevs vara snygga.

Framgångsdiskursen överlappas till stor del av en *prestationsdiskurs*. Prestationsdiskursen är talet om vägen till framgång, lycka, självförtroende och de eftertraktade erfarenheterna. Prestationen i sig är en vältränad kropp och de förväntningar som den samma upplevs leda till, exempelvis bättre självförtroende och självkänsla, som i sin tur även de är en prestation. Informanterna talar om hur de vill ha en kropp som passar samhällets idealbilder, och hur den kroppen skulle få dem att må bättre, bli bättre och vara bättre. Alla dessa ”bättre” handlar om prestationer, att vara mer attraktiv som man på arbetsmarknaden, äktenskapsmarknaden och på köttmarknaden. Köttmarknaden hänvisar till sexuella erövringar och upplevelser i tillvaron.

Prestationsdiskursen präglas av att nå mål och målet är att vara vältränad, alltså att nå framgång genom identifikation med subjektspositionen vältränad inom prestationsdiskursen en position som informanterna förknippar med att vara framgångsrik. I följande intervjuutdrag visar Isak på hur talet om framgång är förknippat med en vältränad kropp, då han med hjälp av resultatet av sina kroppsliga prestationer, i detta fall magrutorna, skulle uppnå ett bättre självförtroende.

Hur tror du att andra ser på din kropp?

Isak: Jag är tjock! och ful!

Du tror det?

Isak: Nää, jag tror att jag är lite sådär mittemellan

Mittemellan vadå?

Isak: Ja men inte vältränad, men inte tjock, så där mellansnygg, kanske

Har du eller vill du ändra någonting med din kropp?

Isak: Ja...

Vadå?

Isak: Jag vill ha magrutor och mer muskler överhuvudtaget...

Och vad är du beredd att göra för att få det?

Isak: Träna... äta nyttigare

Så det finns ingen chans att det blir att lägga sig under kniven?

Isak: Nej

Och då blir ju följdfrågan: tror du att du hade upplevt dig själv på ett annat sätt om du till exempel hade de där magrutorna du eftersträvar?

Isak: Ja, jag hade nog varit lite mer självsäker om jag hade dem tror jag, jag menar vem tycker inte att en kille med magrutor är snyggt? Eller en vältränad kille, eller magrutor på vem som helst.

Hur kommer det sig att du vill ha magrutor?

Isak: För att det är snyggt! ... det är beroende på aah, den sociala strukturen att det är uppbyggt så... men det är snyggt med magrutor!

Är du nöjd med din kropp nu?

Isak: Nja sådär...

Det är de där magrutorna som fattas?

Isak: Yes, men egentligen jag vill ha mer, större muskler överhuvudtaget, mer vältränad, eller lite större muskler och mindre fett så att de syns.

Här använder sig Isak även av en *ansvarsdiskurs*, en diskurs präglad av ansvar för den egna kroppen, att kroppen inte bara är något man kan ta för givet utan att den även kräver ett underhåll. Att förädla den på det sätt man finner lämpligt, som i Isaks fall genom träning och en hälsosammare kost. Ansvarsdiskursen används som en diskursiv resurs för att förtydliga och rättfärdiga de prestationer man gör. Många av informanterna talar om att kroppen är nyckeln till lyckan, och lyckan är nästan uteslutande en prestation av att bli framgångsrik. Framgångsrik i den mening att när kroppen väl passar, faller alla andra pusselbitar på plats, och den enda kropp som är värd att eftersträva är en vältränad.

Framgångsdiskursen fungerar ideologiskt i de diskursiva praktikerna där de kroppsliga idealen förknippade med diskursen förmedlas genom text och bild i exempelvis reklam. Isak uttrycker detta samspel på illustrativt sätt:

Isak: Ja... dom pumpar ju ut en hel del bilder och så... precis som det är med tjejer och så men, de perfekta männen, och så där, dom vi ser i reklamer jag upplever väl inte att samhället kräver att man bör vara sån, och så, det är ju väldigt få som är det, det är ju bara det att det är snyggt, det är ju snyggare att vara vältränad, och när man bara ser sånt så är det ju klart att man vill vara vältränad.

Isak upplever inte de kroppsliga idealen som ett krav, dock är det tydligt att han påverkas av dem. Han vill vara vältränad för att det är snyggt, vilket är en diskursiv konstruktion som han reproducerar trots vissa betänkligheter.

Framgångsdiskursens inflytande och upprätthållande av de kulturella idealen sker alltså i en växelverkan. Vältränad får sin mening genom hur den värderas dels i de diskursiva praktikerna och dels i hur människor förhåller sig till de sociala praktikerna, och hur dessa uppnår sin status i ett bredare socialt sammanhang. Med hjälp av Faircloughs tredimensionella modell kan vi se den text som förmedlas, det vill säga de bilder media förmedlar, som något som Isak konsumerar och reproducerar. Det vill säga den diskursiva praktiken, som bidragande till den ideologiska verkan begreppet ”vältränad” har i ett bredare socialt sammanhang. Alltså, den status som förknippas med begreppet och den innebörd det förmedlar. På detta sätt bidrar de diskursiva konstruktionerna till upprätthållandet av en diskurs. Den innebörd som ges till ”vältränad” i uttalanden såväl som i bildförmedling, skapar ett förhållningsätt till begreppet som fastställer en tolkning som den ”sanna”. Det sätt som informanterna talar om ”vältränad” utmanar inte den rådande diskursordningen, utan reproducerar och befäster den samma. Att vara vältränad, är en förutsättning för att vara en framgångsrik ”man”, den ”man” de alla vill vara.

Diskursens eftertraktade subjektsposition är ”man”, eller som vara en av dem som Isak syftade till som ”de perfekta männen”. Att dessa är framgångsrika, belevade och kanske främst vältränade är alla aspekter som utelämnas. I Isaks utsaga ser vi även att hans strävan efter att själv bli ”perfekt” innebär att bli vältränad. Vältränad är den konkretaste av aspekterna för vad som är en man, kanske inte så konstigt då detta är den av aspekterna som

på tydligaste sätt kan uppnås. Även om informanterna är medvetna om att deras strävan efter att bli ”perfekta” i stort sett är ouppnåelig, sätter ”vältränad” ramen för hur männen i studien konstruerar sig själva och interPELLERAS i förhållande till dess innebörd.

Om kön är något performativt som Butler beskriver det (2007) så handlar det om att repetitivt göra sig till man, och det görs i vår mening bland annat med hjälp av de repetitioner som utförs på träningsmaskiner på olika gym runt om i hela vårt land. På samma sätt som inte alla kommer att nå den eftertraktade subjektspositionen, menar Connell (2006) att inte alla män kan förkroppsliga den hegemoniska maskuliniteten, och att maskulinitet konstrueras i förhållande till femininitet såväl som andra maskuliniteter. Dock är det så att män som kanske inte förkroppsligar den hegemoniska maskuliniteten ändå kan dra fördel av den. Just detta att dra fördel av den, att klättra högre på hierarkiskalan är precis det som vi upplever att informanterna försöker göra, de försöker komma så nära subjektspositionen ”man” i framgångsdiskursen som möjligt.

4.2 Din största fiende är du själv

Det tyngda självet: att bli bemött som något sämre

Överviktsdiskursen är talet om den stora kroppen, och är en diskurs där övervikten knyts samman med att vara lat, ohälsosam och mindre värd. Diskursen är den uppfattning som informanterna har om samhällets syn på övervikt och överviktiga. Övervikten går det inte att fly eller försvara sig ifrån, begreppet symboliserar aldrig något positivt, det finns inget att säga och ingenting att göra för att förneka övervikten och den finns där och är fullt synlig för alla oavsett om man försöker gömma den. Därför ger identifikationen med subjektspositionen överviktig konsekvenser långt utanför de sociala och diskursiva praktikerna, det vill säga överallt där kroppen är synlig för andra. Konsekvenserna når större samhälleliga och kulturella praktiker.

Men om din kropp sett annorlunda ut, tror du att du hade blivit bemött på ett annat sätt då?

Henrik: Ja det tror jag absolut att jag har! Jag hade nog blivit mycket bättre bemött. Överallt. Det är, alltså, om man går på en arbetsintervju till exempel och är ... överviktig så är det ju jättesvårt å liksom charma chefen liksom. Men, hade man varit vältränad eller smal så hade det vart lättare att få ett jobb...

Du tror att det är någonting negativt från arbetsgivaren sett i jobbsituationer så?

Henrik: Ja, ja, det tror jag

Varför då?

Henrik: Nej, men en överviktig är kanske ganska ofta sjuk, en överviktig kanske inte har samma arbetskraft som en vältränad person har. Det är ju alltså kostnadseffektivisering helt enkelt.

Här visar Henrik tydligt på den ”samhälleliga” uppfattningen om övervikt som informanterna upplever. Att vara överviktig är i Henriks utsaga något han själv känner påverkar stora delar av hans liv. Vältränad är fortfarande det eftersträvansvärda och smal är även det något som är betydligt mer eftersträvansvärt än att positioneras som överviktig. Utifrån våra informanter så tolkar vi det som att denna uppfattning om vad som gör en överviktig person handlar om mer än bara fett. Att ha mer fett innebär inte bara att ha mer ”kropp”, det handlar om att inte kunna kontrollera sig själv. Överviktiga personer upplevs som personer som saknar självdisciplin och självkontroll, vilket även Henrik gör då han talar om svårigheter att charma chefen, och

att vara anställningsbar. Man blir såtillvida det som kroppen representerar och vem vill anställa någon som saknar självdisciplin?

Henrik gör oss dessutom uppmärksamma oss på stigmatiseringen som läggs på överviktiga.

Men sättet du ser på dig själv och din kropp, känner du att det till viss del är beroende av vad andra tycker eller är det dina egna åsikter som väger tyngst?

Henrik: Det är absolut mina åsikter som väger tyngst. Styrt av alla ideal idag så skulle jag hata min kropp egentligen. Jag skulle vara helt... Jag skulle avsky min kropp om man tittar på en massa tv-reklamer och sådär! Om vad alla andra tycker om överviktiga personer så skulle jag hata mig själv

Han återkommer genomgående till andras uppfattning och när han på den specifika frågan om det är hans åsikter som väger tyngst, kan han ändå inte sätta sig utanför det stigma han har erhållits (Goffman 1990). Henrik må säga att det är hans egna åsikter som väger tyngst och det är nog något som är viktigt för honom. Här tar han hjälp av andra diskurser som resurser och inser att han är mer än bara den identiteten han blivit. Vi vill se det som att han här uttrycker det faktum att han är mer än bara överviktig, han tillåter inte en tillslutning, hans identitet är mer än att bara vara överviktig, något han uttrycker i och med att han inte står för samhällsidealen. Den överviktiga kroppen och vad den representerar är inte den han är. Han må vara överviktig, men han är långt ifrån allt ordet förknippas med och han använder diskursen som en resurs för att uttrycka vem han inte är.

Det kan ju också vara så att han svarade att det är hans åsikter som väger tyngst, för att det är den rollen som spelas, det är så han vill framställa sig själv. Detta är något som går i linje med vad Edley (2001:195) uppfattar som en produkt av västvärldens syn på individen som innehavare av ett unikt autonomt själv, Att man vill visa på det som finns inuti kroppen som inte är förknippat med fett, något vi uppfattar är av vikt för de informanter som låter sig interpelleras som överviktiga. Man vill visa sig som den unika människa man uppfattar sig vara.

Det vi vill belysa i kommande intervjuutdrag är det sätt som Lukas behöver komplimanger och uppskattning, och hur denna bekräftelse gör att han kan se sig själv som något annat än överviktig.

Har du fått kommentarer om din kropp?

Lukas: Ja det har jag

Vilka då?

Lukas: Både positiva och negativa. Min flickvän berömmar den ju ofta. När jag gick i nian så var jag ju mycket större och fick ju kommentarer för det, negativa kommentarer.

Hur fick de dig att känna om dig själv?

Lukas: Jag fick ju dåligt självförtroende, och det kan jag känna att jag fortfarande har, även om jag inte såg ut som jag gjorde då. Så det finns ju kvar. Och det kan ju göra att man ser sig själv på ett annat sätt än det som man ser ut. Jag har ju vart väldigt smal ett tag mellan dessa två perioder, men jag har ju aldrig sett mig som smal. Alla andra har sagt att 'nu är du alldeles för smal så du behöver äta upp dig', men det har jag aldrig sett riktigt. Och nu ligger jag någonstans där emellan. Man får en konstig självbild.

Hur ser du själv på din kropp?

Lukas: Asså jag ser den nog som jag tippar på att andra ser den. Att jag är lite smått överviktig men som ändå ser hyfsat bra ut i ansiktet till exempel.

Tror du att du hade sett dig själv på ett annorlunda sätt om din kropp sett annorlunda ut?

Lukas: Ja, det tror jag. Jag tror man hade fått bättre självförtroende om man hade tyckt att man sett bättre ut. Och det hade ju gjort det lättare.

Men kan du säga att du är nöjd med din kropp?

Lukas: Periodvis kan jag det. Det är ju lättare om man har någon som tycker att man ser bra ut. Så att man får höra det, då är det ju lättare att själv tycka om en själv. Så det är en riktig boost att ha en flickvän.

Detta utdrag valdes då vi tycker att det tydligt illustrerar hur andras bekräftelse kan vara avgörande för konstruktionen av identiteten, men kanske främst för den subjektiva upplevelsen av den egna kroppen. I och med att Lukas periodvis känner att han är nöjd med sin kropp är han väldigt beroende av uppskattning och bekräftelse för att känna sig nöjd med den egna kroppen, en tendens som går igen hos många av studiens informanter. Detta är den makt som publiken har över allas våra framträdanden, vi behöver alla vår publiks godkännande för att kunna fortsätta med det iscensättande vi påbörjat (Goffman 2009). Det Lukas beskriver i och med att han behöver komplimanger, är att han behöver ett godkännande från den publik han spelar för, ett godkännande för att han är mer än överviktig.

Lukas såg sig själv aldrig som smal trots att andra klassificerade honom som det, vilket resulterade i att han fick som han själv uttrycker det en "konstig självbild". Kanske var Lukas inte kapabel till att omformulera sin identitet, att förhandlingen gällande identifikationen med "smal" tog längre tid än vad han lyckades hålla kroppen i samma tillstånd? Att omförhandla sin identitet utifrån hur kroppen förändras är förmodligen inte lätt, då man i diskursteoretiska termer har med sig avlagringar från de diskurser man omgärdats av. Precis hur stora spår dess avlagringar satt i Lukas är ingenting vi vet något om, vi vet inte heller precis hur lång tid det rörde sig om att han var smal eller att andra sa att han var smal för Lukas uttryckte det aldrig själv. Bekräftelsen blir såtillvida inte mycket värd om man blir bekräftad för någonting som man inte kan identifiera sig med.

4.3 Gyllene betsel gör inte hästen bättre

Det rättfärdigande självet: att ha något att falla tillbaka på

Detta förhållningssätt till de diskurser som omgärdar kroppen syftar till att försvara sitt själv, eller i diskursanalytiska termer; den identitet man tagit i besittning. Det vi vill belysa är användandet av prestationsdiskursen och *genetikdiskursen* samt hur dessa används av informanterna som resurser för att visa vilka de är och var de kommer ifrån. Genetikdiskursen är talet om gener, dna och arvsanlag, de upplevda predisponerande komponenter som påverkar kroppen. Att prestera är något performativt, det är något som görs och det råder inga tvivel om att informanterna är medvetna om den kraftansträngning som krävs för att bli vältränad. Det vi dock upplever i talet om detta är att det finns en avundsjuka hos informanterna, i den mening att de upplever att det är lättare för vissa andra att nå idealkroppen. Genetikdiskursen tar sig uttryck i fysiska termer, förbränning, dna, arv samt jämförelsen med släkt och vänner, men diskursen inkluderar även ett förringande av andras prestation.

Niklas: Ibland så blir jag bara så trött, jag gymmar precis lika mycket som X och X men det syns inte...

Här uttrycks i vår mening en frustration över att prestationen inte ger det önskade resultatet, men även en frustration över att vännerna verkar ha det lättare. Om vi ser till Oscar:

Oscar: Min kompis då, för honom är det så jävla lätt, han gick ner allt som jag kämpade med i ett år på bara ett par månader... och kul för honom... men det känns jävligt orättvist... men det är väl så, att jag har en dålig förbränning...

Här sätter Oscar huvudet på spiken, det är frustrerande och orättvist att andra kan uppvisa bättre resultat. Att andra har det lättare för att bygga en muskulös vältränad kropp upplevs som orättvist. I följande citat uttrycker även Niklas frustration och avundsjuka.

Niklas: Min bror han kan äta vilken skit han vill, han går helt enkelt inte upp i vikt... han rör ju inte heller speciellt mycket på sig...

Det de talar om är inte en bodybuilder kropp men en kropp med muskler som är tydligt markerade och synliga även under kläder. Den egna bristen på resultat förklaras av förbränning och arvsanlag och den genetiska diskursen används på så vis som en ursäkt för att förklara de individuella skillnaderna i prestation som upplevs orättvisa.

Kan de inte skylla på sina gener kan de ändå fortsätta leka ”finn fem fel”, och det fel informanterna finner är att andra kompenserar för något. Andra är vältränade för att de behöver väga upp för något. Avundsjukan som vi ser den är främst kopplad till det som de upplever att den muskulösa vältränade kroppen skulle förse dem med, framförallt självförtroende. Att självförtroende är något som är viktigt för informanterna är en tydlig och återkommande röd tråd som präglar stora delar av intervjuerna i deras tal om kroppar och hur de bemöts och bedöms. Därför blir kommande intervjuutdrag väldigt perplex och intressant.

Isak: Ja det vore kanske trist att vara perfekt...

Eller så vore det väldigt skönt...

Isak: ja det får nog i alla fall jag aldrig veta... de som har väldigt vältränade kroppar de kanske har det för att kompensera något annat...

Vad kompenserar de för då?

Isak: Ja det kan väl vara lite allt möjligt, kanske dålig självkänsla eller att man inte tycker att man är smart nog... man kompenserar ju trots allt för saker här i livet ändå... om man inte trivs bra på det ena sättet så tar man kanske igen det på ett annat, jag kan tänka mig att det är så, eftersom jag ändå ser mig själv som hyfsat smart, tycker inte jag att jag behöver kompensera för så mycket... eller i alla fall att jag inte måste vara råpumpat vältränad...

det är väl ändå en ganska skön inställning...

Isak: ja men kanske inte för dem som inte är så smarta... haha

Ja men de kanske inte vet bättre?

Isak: Nej men så är det nog också ofta, om man inte är tillräckligt smart så kanske man inte riktigt kan inse problemen heller... det vore ju skönt om det vore så...

Ja visst vore det

Isak: korkad men lycklig...

Ja varför inte

Att en vältränad kropp hos andra kan vara en kompensation för dålig självkänsla är enligt oss mycket intressant, då det är just denna självkänsla och självförtroende som inbillas vara frukten man skördar efter att ha byggt sig den vältränade kroppen. Att en vältränad, eller väldigt vältränad kropp skulle vara en kompensation för att man inte tycker att man är smart nog, tolkar vi som en strategi som handlar om att hävda och försvara sig själv. Som Isak uttrycker det ”Eftersom jag ändå ser mig själv som hyffsat smart tycker jag inte att jag behöver kompensera för så mycket”. Detta visar tydligt på hur informanternas uppfattning av kompensation skiljer sig åt angående om det är de själva eller någon annan som kompenserar, och det vi bör komma ihåg är att de själva kompenserar och hävdar sig omedvetet. Vi är inte beredda att benämna detta som en kompensationsdiskurs, och inte heller en diskurs rörande avundsjuka, vi ser det snarare som ett sätt som informanterna förhåller sig till prestationsdiskursen. Framförallt ett sätt att förhålla sig till sin egen brist på resultat av sin prestation.

Som vi nämnt tidigare är den genomgående uppfattningen hos informanterna att en vältränad kropp ses och upplevs som förkroppsligandet av manlighet, maskulinitet och framgång. Här finns tydliga kopplingar till den maskulinitets hierarki som Connell (2006) beskriver, och den vältränade kroppen är den hegemoniska maskuliniteten förkroppsligad och Connell menar att det är väldigt få män som faktiskt förkroppsligar den. Detta ser vi som bidragande till användandet av genetikdiskursen för att försvara och rättfärdiga sig själv. Rörande den eftersträvansvärda idealkroppen så är det så att säga ”många är kallade men få är utvalda” (Matteus 22:14).

4.4 Äpplet faller inte långt ifrån trädet

Det genetiskt bundna självet: att förhålla sig till odds

Detta själv syftar även det till användandet av främst en genetikdiskurs, talet om gener, dna och arv, de saker som kan användas som en ursäkt för de bristande resultaten. Det vi vill visa på här är hur en och samma diskurs kan användas som en resurs, och att sättet att använda den på inte behöver vara överensstämmande mellan informanterna.

Oscar: Men det spelar ingen roll vad jag gör, jag kommer ändå se ut som pappa. Frågan är ju snarare när, så då känner jag att jag lika gärna kan få äta vad jag vill nu.

Detta är ett sätt att förhålla sig till den genetiska diskursen, att ge vika och låta tiden ta ut sin rätt. Oscars sätt att tala om sin genetiska predisposition gör att han inte behöver ta ansvar, i alla fall inte om han inte vill, Oscar låter hans dna få definitionsmyndighet. Om vi däremot ser till Kristian skiljer sig hans förhållningssätt från Oskars i fråga om deras genetiska öde. Trots att den genetiska diskursen kan användas som ett frikort, så lyfter Kristian här sitt eget ansvar, och det han känner att han behöver göra för att må bra. Han använder sig av både ansvarsdiskursen, prestationsdiskursen och genetikdiskursen i framställandet av sig själv i följande utdrag.

Är du nöjd med din kropp?

Kristian: Ja

Vad har du för känslor inför din kropp?

Kristian: Ja ... ja jag har ju format den med kärlek. Haha. men jag har ju själv valt också att bli mulligare än vad jag var från början, och då är det ju bara jag själv som kan ta tillbaka på det, så

jag ser ganska bra på med känsla på min kropp. Det känns som att jag är på väg åt rätt håll, och vill jag inte bli mindre, så tränar jag inte. Fast sen så har ju jag det lite genetiskt också, om vi tittar på pappa...

Jaha

Kristian: Ja, och farmor och så jag har ju så att säga att jag har lite odds emot mig, och ja mamma också, för den delen.

Så du menar att det till största delen är genetiskt betingat?

Kristian: Jo men så är det ju. De är ett gäng bowlingkägglor, men tusan det är ju självmant också alltså. Vill jag bli smal så blir jag smal.

Här förekommer en genetiskdiskurs rörande kroppen och i detta fall mer specifikt den vikt som kroppen bär på. Framförallt finns här även en ansvarsdiskurs, övervikten är självvald, men den är inte konstant. Att handla och förhålla sig till de odds man fick med sig vid födsel, är i vår mening på inget sätt att sticka på sin offerkofta vilket snarare är det som Oscar gör. Det här är ett klassiskt exempel på arv-miljö diskussionen, men här blir det en diskussion om genetik-ansvar istället. Kristian är noga med att poängtera sin egen roll i det hela. Det är hans kropp, det är hans dna men det är även hans ansvar, han är handlingskraftig och inget offer.

4.5 Gode Gud, låt mig vinna på lotto

Det kontrollerande självet: att använda fel medel för att nå målet

Det spelar ingen roll hur mycket man försöker be om en vinst på lotto, man är trots allt helt chanslös om man aldrig tar sig iväg och köper lotten. Vi presentera här en *kontrolldiskurs*, ett sätt att tala om och förhålla sig till kroppen som kanske inte alltid är helt sunt. I följande intervjuutdrag vill vi visa på hur Måns förhåller sig till de större samhällseliga praktikerna, att blir bemött av de fördomar som enligt han är förknippade med hans kroppsform. Detta visar på svårigheterna med att identifiera sig med en subjektsposition uppbyggd med en annan ekvivalenskedja än den han själv konstruerat. Måns talar om samhällets syn på någon som är smal där kroppsformen smal är förknippat med att vara svag och inte ha någon ork, något som han själv inte kan identifiera sig med.

Tror du att andras intryck av dig påverkas av hur din kropp ser ut?

Måns: Hur menar du då?

De kanske på något sätt dömer dig för att du är lång eller smal?

Måns: Jag det tror jag ganska många gör. Det tror jag absolut jag tror att det är om man är lång och smal att många tror att man är svag, att man inte har ork, att man inte har kraft, att man inte har...

Om din kropp sett annorlunda ut tror du att du blivit bemött på ett annat sätt?

Måns: Ja, det tror jag faktiskt. Hade jag varit mer muskulös så tror jag att jag hade blivit bemött ... För jag tror att folk ser mig som svag för att jag är lång och smal, men jag ser mig själv som en stark människa för jag har gått igenom mycket skit i livet för jag står fortfarande på alla fyra, eller jag menar båda benen. Jag tror att det hade vart lättare om jag vart kortare om jag haft mer bodymassa så hade jag smält in mer.

Hur ser du på din kropp?

Måns: Jag tycker att jag är för lång, det har jag ju alltid tyckt

Hur lång är du och hur lång vill du vara?

Måns: Jag är två meter, men hade föredragit mellan 185 och 190 kanske för att känna mig mer normal. Men sen också, jag har ju alltid känt att jag vart smal men minsta lilla tydning på att jag vart på väg att få mage så svälter jag mig själv nästan en vecka liksom /.../ För att jag vill inte ha, jag vill fortsätta ha min platta mage, men kanske mer bröstmuskler och armmuskler, men magen ska vara platt.

Men på det stora hela, skulle du ändå påstå att du är nöjd med din kropp?

Måns: Ja, asså ... jag kan ju säga att jag är glad över att vara smal istället för överviktig för det är ju svårt ideellt att vara överviktig. Jag har ju jättemånga kompisar som har haft mycket problem kring det också. Så jag föredrar nog att vara smal istället.

Måns har här uttalat de önskemål han har, men även hur han agerar mot dem. Att vara smal är för Måns en bättre subjektsposition än att vara positionerad som överviktig. En uppfattning som dels grundar sig på vad hans vänner upplevt och berättat. Att bli överviktig är något som han inte skyr några medel för att undvika, se bara än en gång till utsagan;

Måns: /.../ Men sen också, jag har ju alltid känt att jag vart smal men minsta lilla tydning på att jag vart på väg att få mage så svälter jag mig själv nästan en vecka liksom /.../ För att jag vill inte ha, jag vill fortsätta ha min platta mage, men kanske mer bröstmuskler och armmuskler, men magen ska vara platt.

Här blir det hela lite mer komplicerat och det vi syftar till är bara det upprepade stycket precis här ovanför. Måns har i det tidigare intervjuutdraget uttryckt sig om sina önskemål om att ha mera kroppsmassa (f.ö. av bodymassa) och större muskler. Detta borde innebära att de musklerna han önskar måste byggas av något, men Måns blir snarare stickaren av sin egen offerkofta då han svälter sig själv och samtidigt önskar sig en större kroppsmassa. Det han uttrycker är inte någon hälsodiskurs, utan det är snarare fåfänga. Det är inte heller något tal om gener eller biologi, det finns inget att skylla på, förutom en själv. Detta tolkar vi som att Måns använder sig av en kontroldiskurs, snarare än ansvarsdiskursen, han är herre över sin kropp och han har makten att kontrollera den samma. Vi är inte beredda att se denna typ av maktutövande över den egna kroppen som ett uttryck för en prestationsdiskurs, även om prestationen av att svälta sig själv är kopplat till att förändra och förädla sin kropp så är sättet Måns använder sig av maktutövandet fel väg för att nå det önskade målet. Med detta medel och ett sådant förhållningssätt till sin kropp kan Måns omöjligt nå den eftertraktade subjektspositionen som vältränad, det blir lite som att skjuta sig själv i foten. Ett sådant här kontrollerande beteende omöjliggör hans förutsättningar för att nå sitt mål.

4.6 Jag metar där det finns fisk

Det bekräftelsesökande självet: att finna uppskattning där man kan få den

Med hjälp av Laclau och Mouffes diskursteori kan vi se hur männen i studien konstruerar sin identitet utifrån de subjektspositioner som finns tillgängliga i de olika diskurser de befinner sig i, och till vilka de låter sig interPELLERAS.

Jakob: Alltså jag är ju världens sämsta på att bli raggad, att ragga alltså jag låter andra ragga på mig, men hmm... när jag, om jag går ut på något ställe där det alltså finns killar som kanske gillar killar som mig, som är lite större, så, då kanske jag inte drar in magen lika mycket som jag gör när jag går ute på stan vanligtvis... så att det är väl kanske det då kanske att jag försöker slappna av lite mer så än vanligt... och så ögonen, jag brukar försöka se lite så här oskuldsfullt mysco ut, eller mystisk... försöka se lite blyg ut och sitta i ett hörn brukar jag göra, det är min grej, med en öl,

hahaha, och det funkar jättebra, för när man kommer till en bar och så när man går ut själv så tar man en öl och så sätter man sig i ett hörn och det har jag hört och så många gånger när killar kommer fram och raggar efter en stund, att ja först så tror dom att man väntar på någon, men sen när det har gått en stund, en sådär 40-45 minuter, och dom inser att man inte väntar på någon, det är då dom kommer fram och då ska man se så här oskuldsfull ut, för det funkar alltså så här hundra gånger av hundra, det är perfekt och sen så bjuder dom på öl.

När vi ser till Jakobs utsaga, blir det tydligt att han tar tillvara på tillfällena där han kan få uppskattning, men det som är av intresse för studien är hur han framställer sin kropp. Att vara på ett ställe för killar som gillar killar som honom, gör att han där interpelleras till en större kille, en subjektsposition han inte vill interpelleras till när han befinner sig i en annan kontext, exempelvis när han går på stan. Att inta subjektspositionen innebär även att Jakob utnyttjar den ställning hans kropp ger honom i den kroppshierarki som råder i den specifika kontexten.

Det viktiga här är att kroppen är nyckeln till identifikation. Om Jakob hade haft en mindre kropp hade han troligtvis inte haft den framgång som han uttrycker sig ha på ställen där de gillar större killar, killar som han. I den specifika kontexten har inte överviktsdiskursen samma betydelse som den har i samhället som stort. Ekvivalenskedjan skiljer sig såtillvida markant rörande de ord som knyts till överviktig, tjock eller stor, där det här är något uppskattat och snarare knyts samman med eftertraktad och vacker. När denna fristad väl är funnen varför inte göra det mesta av situationen. Varför inte meta där det finns fisk?

4.7 Bara döda fiskar följer strömmen

Det individualistiska och genuina självet: att vara annorlunda, äkta och unik

Ett sätt att distansera sig ifrån framgångsdiskursen och den eftersträvansvärda subjektspositionen "vältränad" är att istället konstruera sin identitet utifrån ett framhävande av personligheten man har. Att sätta sin personlighet i första rummet ser vi som ett uttryck för en *individualitetdiskurs*. Se till Kristian:

Hur tror du att andra ser på dig?

Kristian: Jag tror folk ser mig som en ganska högljudd, lite charmig kille faktiskt. Lite så där jag bjuder på mig själv, lite för mycket, stämningshöjare är väl ett ganska bra ord.

Och om vi skulle ha samma fråga men mer specifikt utifrån din kropp?

Kristian: Ja där jag inte har utseende med mig så har jag ju charm, hehe. Jag ser väl lite ut som en vanlig Allan Svensson så ... Jag bryr mig inte så där otroligt mycket om det. Jag tycker att personlighet väger mer än utseende.

Men tror du att andras intryck av dig påverkas av hur din kropp ser ut?

Kristian: Lite grann. Första intryckssammanhang tror jag att jag kan framstå som en lite mer bonnlurkig kille än vem jag faktiskt är.

Hur tänker du då?

Kristian: Lite så att jag ser nog mer ocharmig ut än vad jag är, jag tror att det framgår inte av mitt utseende vilken personlighet jag besitter.

Att framhäva personligheten och det som är unikt med den, att man inte är som någon annan, är i våra ögon ett uttryck för den samhällsutveckling som skett i och med senmoderniteten. Den västerländska uppfattningen om att individen är unik, autonom och egen (jfr Edley 2001)

är i vår mening den föreställning som ligger till grund för denna diskurs. Man är inte likadan som någon annan och man framhäver på så vis personligheten och det som är unikt med hos en själv.

Att ha en kropp som inte upplevs passa mallen kan vara en anledning till att Kristian är den av informanterna som tydligast tar avstånd från den samhälleliga idealbilden av män.

Men hur ser din bild av en idealman ut?

Kristian: ... ja... hur ser han ut... lite Filip Hammar, faktiskt så där, lite halvmullig men inte stor, men ändå välvårdad, det är vad jag bildat mitt nya ideal på, när jag var yngre så var det mer att man skulle se ut som en ung Brad Pitt eller nån sån där, men jag tycker inte att det är lika charmigt längre, det ska vara lite mer äkta...

Detta sätt att knyta personligheten till äkthet blir ett tydligt ställningstagande för att ta avstånd från mallen, och detta är ett sätt att i sitt framträdande skydda den identitet man valt att porträttera (Goffman 2009). En annan aspekt gällande individualitetsdiskursen är användandet av kläder, där kläderna används för att uttrycka en personlighet snarare än att manipulera kroppen för att få den att framstå som mer vältränad än vad den är (jfr Firth & Gleeson 2004).

Hur väljer du kläder?

Kristian: Jag väljer kläder som jag tycker är snygga, men som kanske inte alltid passar på just mig, haha.

Hur tänker du då?

Kristian: Ja, jag kan ju se en tröja eller en t-shirt, t-shirts framför allt för det är det jag köper mesta av, och då tänker jag "fy fan vilket coolt tryck den här ska jag ha" men sen kanske det inte var det bästa trycket som passar mig personligen, det kanske ger lite fel bild beroende på vad det är för tryck då, men jag bryr mig faktiskt inte så mycket själv, det är mest att jag fått det påtalat till mig, att det kan vara lite dubbla budskap, eller att det kan vara, oj jag skulle aldrig tro att du skulle bära den där, och det tycker jag är lite roligt så, så det blir ju ofta att jag köper den fulaste t-shirt jag kan hitta.

Handlar det då om politiskt budskap?

Kristian: Ja ibland

Klär du dig för att dölja eller framhäva vissa delar av din kropp?

Kristian: Både ock faktiskt, jag tror att nu är problemet att när jag börjat träna så har alla mina jeans blivit för stora så jag får häng i alla mina brallor för min röv har blivit så liten, och då har jag ju skärp, och det får mina ben att se mycket smalare ut, men jag vill inte dölja dem, men överkroppsmässigt så har jag mycket tröjor och t-shirtar som gör att det ser ut som om jag har mycket större mage än vad jag ha, men det är ingenting som jag egentligen bryr mig om, där kan jag, jag kan lika gärna visa vem jag är, "take it or leave it"...

Kan det vara för att just skydda sig själv och den identitet som tagits i besittning som Kristian själv uttrycker att personligheten väger mer än utseendet? Utseendet är på inget sätt en oviktig faktor, men personligheten är det som Kristian fokuserar sitt framträdande kring. Hans personliga fasad ska uttrycka den unika personlighet han har (Goffman 2009). Vilket i sig är en senmodern paradox, då den i många fall är sprungen ur ett konsumtionsbeteende. Denna diskurs och användandet av den återfinns även hos Gill et al (2005) och Dewing & Foster (2007), något som tyder på att det är ett senmodernt och västerländskt accepterat förhållningssätt.

4.8 Anfall är bästa försvar

Det självdistanserande självvet: att framhäva sig utan eftergifter

Det som Isak även visar på inledningsvis i intervjuutdraget från ”Det är Man Mening och Mål” som vi här för tydlighetens skull väljer att visa igen är på det sätt som ironi kan användas för att skydda sig själv. Skydda sig själv både i den meningen att vara först med att påpeka sina upplevda brister på ett överdrivet sätt, och att även på det sättet få en bekräftelse på att man duger, ”Jag är tjock och ful”. Det blir lite som att fiska efter komplimanger fast med en skämtsam ton, en ton som inte ska kunna härledas till fiskandet. På detta sätt kan han fortsätta att framstå som den oberoende, självdistanserade person han valt att framställa sig som (jfr Goffman 2009).

Hur tror du att andra ser på din kropp?

Isak: Jag är tjock! och ful!

Du tror det?

Isak: Nää, jag tror att jag är lite sådär mittemellan

Mittemellan vadå?

Isak: Ja men inte vältränad, men inte tjock, så där mellansnygg, kanske

Ett ironiskt framträdande blir enligt vårt sätt att se till Isaks utsaga, ett sätt att kompensera för det man inte riktigt är. Denna diskurs som används präglas av ironi, ett skämtsamt förhållningssätt och som ett sätt att distansera sig själv från allvaret, har vi valt att benämna som *distanseringsdiskurs*. Här har kanske den mediala konstruktionen av den individualistiska mannen som Rosalind Gill (2003) benämnt som ”the new lad” haft en inverkan på sättet som Isak konstruerar sin identitet, eller i alla fall en av sina identiteter. Att inte framstå som någon som bryr sig för mycket, kan hända vara viktigt för Isak då han inom vissa diskurser förväntas bete sig nonchalant. Isak är den av informanterna som vistas mest i sammanhang där riktigt en ”grabbig” stämning råder, exempelvis genom lagsport, arbetsplats samt att han dessutom är en aktiv supporter av ett internationellt lag. Det är mycket troligt att de diskurser som han rör sig inom ger avlagringar inom andra, och att denna distansdiskurs är en just en sådan avlagring. Det ironiska uttryckssätt han återkommande använder sig av genom intervjun, kan vara en avlagring från andra sociala praktiker som är präglade av en viss diskurs. Ironin som Isak uttrycker är återkommande på flera ställen i intervjun, och ofta som svar på de frågor han i våra ögon inte riktigt vill vara helt ärlig med.

Men när du handlar och väljer kläder, klär du dig för att dölja eller framhäva delar av din kropp?

Isak: Inte så mycket, det är väl, förut hade jag väl kanske lite större t-shirtar för att dölja min feta lekamen, haha! men alltså, numer eller ja, lite tajtare pikéer och sådant för att framhäva armarna, armarna och bröstet...

Uttrycket ”min feta lekamen” blir bara malplacerat, då detta kom på tal långt senare i intervjun, efter att han redan berättat att han är relativt nöjd med sin kropp, samt att han redan berättat att han sedan han vuxit färdigt ungefär sett likadan ut kroppsmässigt. Det mesta som vägen visat har varit fem kilo mer än vad han vägde vid intervjutillfället.

4.9 Om nyckeln inte passar, byt lås.

Det självbejakande självet: att känna sig bortglömd i maktposition

Ett sätt att förhålla sig till samhällets idealbilder är att använda sig av en *jämställdhetsdiskurs*. Några av informanterna vänder på det allmänt vedertagna sättet att enbart se kvinnor som offer för skönhetsideal. De menar att de många gånger kan vara svårare för män på grund av de samhälleliga tabun som föreligger och att det inte förs något samhällelig diskussion om det. Jämställdhetsdiskursen så som informanterna uttrycker det handlar om åsidosättandet av män i talet om jämställdhet, att jämställdhet upplevs som en enkelriktad väg och som ett uteslutande samhälleligt försvar för kvinnor. Inom diskursen lyfts den potentiella faran med ideal. Idealerna är konstituerande, något som kan ge förödande konsekvenser och detta är något som lyftes av flera av informanterna men Jakob uttryckte det i vår mening på ett väldigt talande sätt:

Hur uppfattar du samhällets idealbilder över hur män ska och bör vara?

Jakob: Jag tycker att samhällets idealbild över hur män ska se ut och bör vara är faktiskt många gånger betydligt värre än vad den ska vara för kvinnor, kanske framförallt med tanke på det väldigt sällan pratas om det, vilket gör att.. alltså det kommer ständigt upp nya diskussioner om att den där kvinnliga modellen är för smal, eller att den där har för stora bröst och hon överensstämmer inte alls med hur liksom kvinnor ska se ut, och då får ju tjejer och kvinnor som tycker att dom inte överensstämmer med det idealet som till exempel är i reklam, dom har liksom en röst, det har inte vi killar...

Hmm...

Jakob: ... Därför att när man till exempel bläddrar igenom reklamen och så och då är det värsta hunkarna, och dom är perfekta, och dom har den där skitsnygga tredagars skäggstubben och perfekta solbrännor dom har knappt ett hårstrå på kroppen, och liksom.. det är inte många som ser ut så... men det är ingen som tar upp det och tycker att det här ger fel bild av män, därför att män, för vi killar ska liksom rycka på axlarna aha okej det är så man ske se ut, haha amen det är ju ingen riktig man och sen går man vidare och så jag tror att de som känner sig väldigt osäkra framförallt unga killar dom har verkligen ingen röst för dem, så jag tror att de mår sämre...

Var tror du att de idealerna kommer ifrån?

Jakob: Jag har en teori om att det egentligen är lite kopplat till porrindustrin, att någonstans att idealerna för det fördes över, magrutorna och solbrännan och ja också lite över hur mannen ska vara till sättet också... ja och att hela sättet kring hur mannen ska vara också... män ska vara väldigt manliga, dominerande, maskulina och aktiva... och det är samma sak där det är inte någon som reagerar, det är ingen Gudrun Schyman som står och skriker ut "Nej det här är fel, så här ska mannen inte vara" men när det kommer till att så här framställs kvinnan i porrfilmer så blir det ett himla ramaskri, men jag men jag menar hur många killar är det som är sådana 'studs' som dom är i porrfilmer, men det är ingen som står upp för dem.

Jakob använder sig här av jämställdhetsdiskursen som en resurs för att uttrycka sin ståndpunkt. Det Jakob tydligt visar på är att det är få som kan förkroppsliga idealerna, något som går helt i linje med Connells hegemoniska maskulinitet (1996). Connell beskriver att den hegemoniska maskuliniteten inte enbart konstrueras i förhållande till kvinnor och deras femininitet, utan även i relation till andra mäns maskuliniteter. Jakob ger sig även på feminismen, eller i alla fall en feminist i synnerhet, då han menar att det inte borde finnas någon könsskillnad i diskussionen om idealens påverkan. Att uttrycka detta så tydligt mot kvinnor och kanske Gudrun Schyman i synnerhet, kan tolkas som ett sätt han konstruerar sin maskulinitet på.

Direkt efter denna utsaga i intervjun gör Jakob en helomvändning, då han i tidigare intervjuutdrag kritiserat de ideal som sprids, förstärks och förökas i vårt samhälle försvarar han de samma. Kan det vara så att denna helomvändning beror på att han inte framställs som han vill.

Jakob: /.../ men logiskt sett, snygga människor och snygga saker, det är ju liksom betydligt mer behagliga att titta på alltså, det är ju klart att man hellre ser en Calvin Klein reklam med en ung snygg typ, Jake Gyllenhall än med Leif Loket Olsson, det är ju liksom, även om Leif Loket kanske idag har en mer normal kropp än vad Jake Gyllenhall har, men det är väl klart... men man får väl börja någonstans...

Då kön är något performativt så som Butler (2007) beskriver det, handlar det även om att göra sig till man, och en man klagat inte. En klagomålsdiskurs vill vi påstå snarare är en kvinnlig diskurs (jfr Widerberg 2002:161) och är därför något som Jakob behöver hålla sig ifrån för att kunna upprätthålla sitt framträdande som man. Att uppfattas som feminist eller som jämställd, kan vara något som inte heller överensstämmer med den identitet Jakob valt att porträttera, införliva och iscensätta (Goffman 2009). Näst efter Isak är Jakob den informant som rör sig i stereotypa maskulina kontexter, vilket kan vara ytterligare ett bekräftande av förklaringen till varför han gör denna helomvändning. Den helomvändning han gör skulle annars kunna förklaras som ett hegemoniskt ingripande i en situation där Jakob är överdeterminerad och antagonism råder. Han vill återupprätta den identitet han tagit i anspråk, en identitet som kan vara oförenlig med en identitet som feminist.

Vi vill påstå att jämställdhetsdiskursen är relevant för kroppen, då Jakob pratar om samhällsideal, om andras kroppar och hur andra mår. I och med att han gör vändningen visar han att det som talet positionerar honom som är oförenligt med det han vill framställas som. Först antar han ett feministiskt angreppssätt till det upplevda problemet i och med jämställdhetsdiskursen, sen avdramatiserar han det för han inte vill framstå som feminist. Han pratar utifrån diskurser som omgärdar kroppen och konstruerar sin identitet utifrån de samma. Vi ser det som att eftersom Jakob upplever att hans kropp inte passar idealmallen så blir hans tal om den samma ett sätt att konstruera sin identitet utifrån sin kropp. Kan man inte leva upp till idealet, varför inte ändra på det?

4.10 Inled oss icke i frestelse utan fräls oss ifrån ondo

Det samvetsgranna självet: att ha moralkakan och äta den också

Det vi syftar till här är användandet av en "kristen" diskurs, en diskurs präglad av kristendomens tankar och värderingar rörande sex, avhållsamhet och kärlek. Ingen av våra informanter säger rakt ut att de inte tror på utomäktenskapligt sex, inte heller att de aldrig haft det. Men, de värderingar förknippat med detsamma avspeglar sig på olika sätt och vi kan se att diskursen används av informanterna i deras konstruktion av sig själva. Denna tolkningsrepertoar kan hända används av informanterna för att de vill framstå på ett visst sätt inför oss. Kanske av den anledningen att den framställningen av sig själv är godtagbar. Det är en diskurs som lever kvar i det svenska samhället än idag, trots sekulariseringen. Huruvida våra informanter är cyniska aktörer som inte själva tror på sina framträdanden eller är uppriktiga spelar inte någon roll alls. Det är användandet av diskursen för identitetsskapandet som är av intresse utifrån studiens syfte då detta förhållningssätt knyter samman kroppen med penis genom ett agerande baserat på vad penis representerar i interaktionen. Om vi ser till Henriks utsaga:

Tror du att andras intryck av dig påverkas av hur din penis ser ut?

Henrik: Det tror jag inte att det gör. (paus) Jag tror att ... intrycket får man först och jag tror inte att själva intrycket av personen förändras bara för att man tar av sig byxorna liksom, Men för jag är ju sån att om jag träffar någon så vill ju jag helst lära känna den personen och kanske känna litegrann för den personen innan vi hoppas i säng med varandra. Och ... det gör ju att ... den frågan blir irrelevant för då känner man personen i fråga.

Här uppfattar vi det som att detta ”att ha känslor för någon” innan ett sexuellt agerande, är ett uttryck för diskursen och ett användande av den. I detta fall är vi beredda att säga att Henrik på ett aktivt sätt konstruerat sig själv utifrån användandet av denna diskurs, kanske till och med på grund av det faktum att det anses som ett legitimt skäl. Eller kanske används förhållningsättet och den avhållsamtetspräglade diskursen som en strategi för att nå fler betesmarker? Vi ser till Niklas utsaga:

Tror du att andras intryck påverkas av hur din penis ser ut?

Niklas: Ja, det tror jag helt klart, för jag tror att det beror lite på... om en person som inte sett min penis förut, ser den så tror jag att intrycket påverkas, i alla fall om jag drar hem någon första kvällen, för på något sätt så gör man ju det för att man ska ha sex, och då blir min penis och hur den ser ut relevant, i allra högsta grad relevant. Men om jag känner personen sen tidigare, så har man på ett sätt en andra chans. Det är inte bara penis, eller sex, det är något mycket djupare än så.

Djupare på vilket sätt?

Niklas: För då har min personlighet fått första chansen... och personligheten kan då även rädda ett eventuellt sexuellt misslyckande. Sex är ju på alla sätt bättre när det finns kärlek, eller när det i alla fall är ett uttryck för känslor...

Brukar du ha känslolöst sex?

Niklas: Nej, inte nu längre, det har jag slutat med...

Varför då? Vill du utveckla?

Niklas: Ja, jag känner att jag ändå bara sårade mig själv, eftersom jag bara kände att jag sårade, eller riskerade att såra andra. Att det inte är rätt att utnyttja, eller utnyttja är väl kanske fel ord... men att det, för att det känns inte rätt. Och jag vill inte vara en sådan person.

Den tolkning vi väljer att presentera är den som för oss kopplar samman kroppen och identitetsskapandet. Niklas ändrade sexuella agerande är inget vi går in på, förutom det faktum att han använder sig av diskursen. Huvudaspekten av diskursens kroppsliga påverkan är att sex ses som något heligt och inte enbart som ett uttryck för kroppens lust. Sex fungerar enligt diskursen som ett uttryck för kärlek vilket medför att kroppen blir uppbärare av värderingen. Man vill att den sexuella akten ska vara två personer som förenas inte bara två kroppar möts. Om användandet av denna tolkningsrepertoar handlar om att skämmas över sin penis eller skämmas över sin kropp spelar för informanterna ingen roll då vi är beredda att påstå att användandet av tolkningsrepertoaren ändå är accepterat på en samhällelig nivå. Att ha sex som ett uttryck för kärlek är något som är samhälleligt accepterat, vilket innebär att det kan vara en bra tolkningsrepertoar att gömma sig bakom.

Inom den här diskursiva praktiken är även västvärldens syn på självet som något unikt, kontinuerligt och autonomt genomgående (jfr Edley 2001), vilket även kan påverka det sätt som diskursen används för att just skydda detta ”själv”. Utifrån Henrik och Niklas tidigare

utsagor och deras tal om hur de ser på sina kroppar är vi här beredda att påstå att användandet av denna ”kristna” diskurs är ett sätt att skydda sig från att behöva skämmas eller undvika andras besvikelser över den kropp de har. Därför vill vi då ponera att användandet av diskursen är ett aktivt medel i framställandet av sig själv (Goffman 2009). Att använda diskursen som en resurs möjliggör att ha kakan och äta den också.

4.11 En fågel i handen är bättre än tio i skogen

(Självvet med) Den normala penisen: att mäta penis i funktion

Här finns det inget särpräglat ”själv” att knyta diskursen till. Diskursen används renodlat av informanterna för att framhålla sin penis funktion men inte för att förhålla sig till den på något djupare plan. Informanternas penis, omgärdas inte till fullo av samma diskurser som deras kroppar, det är inte ens alltid som informanterna erkänner sin penis som en del av sin kropp. Det är snarare en *funktionsdiskurs* som omgärdar penis, där funktionen är det viktigaste. Detta kanske beror på att de inte kan göra så mycket åt sina penisars framträdande i fråga om form och storlek? Det vi vill visa på i kommande intervjuutdrag är att när vi frågar dem explicit om hur de ser på sin penis, så uttalar de att de är nöjda, och syftar till sin penis funktion.

Och om vi ser till din penis, har du eller vill du ändra något med den?

Jakob: Har inte ändrat, och nej jag är nöjd, jag är nöjd med min penis

Nöjd, det är väl jättebra! Men tror du att du hade upplevt dig själv på ett annat sett om din penis sett annorlunda ut?

Jakob: Nej jag tror faktiskt inte det, nej men jag har nog inte tänkt på den så, att den är så viktig... till min personlighet eller mitt tänk och så... den fungerar till det den ska och den är inte konstig på något sätt, så att det,, haha och ingen har klagat, inte vad jag vet i alla fall så den funkar helt okej för mig.

Henrik är inne på samma spår.

Henrik: Ja, hur jag ser på min penis... Jag har inte tänkt så mycket över det. Jag har inte så mycket funderingar kring min penis. Den sitter där, jag kan tyvärr inte påverka den varken till det bättre eller sämre,

Men om du skulle kunna, skulle du ändra på den på något sätt?

Henrik: Nej, jag är väl ganska nöjd så som jag har den. Jag har inte direkt fått några klagomål, till det varken bättre eller sämre.

Så du är alltså nöjd med din penis?

Henrik: Ja.

Funktionen som penisen fyller är att den kan prestera sexuellt, det är detta som talet om penisens kretsar kring. Det må hända vara så att detta förhållningssätt till penis och dess ändamål är en djupt rotad samhällelig diskurs som fungerar ideologiskt och det må hända att detta är den enda diskurs som upplevs godtagbar att använda som en resurs i identitetsskapandet. Att positionera sig inte bara som funktionsduglig, utan även som normal och frisk. Om vi i studien hade haft ett betydligt större åldersspann på informanterna eller haft informanter som vi kände väl och att de därför kunde ha anförtrott oss privatere saker hade vi kanske kunna kommit åt hur konstruktion av identiteten skulle ha tett sig utifrån exempelvis

potensproblem.

Potensproblematiken innebär att funktionsdiskursen även skapar det som är en man, som upplevs och betraktas enbart utifrån en fungerande penis. Manlighet uppvisas med en fungerande, i den mening erigerad, penis. I studien av Brubaker och Johnson (2007) visar de på hur erektionen och en stor, kraftfull penis fungerar som en symbol för manlighet och maskulinitet. Även om deras uppfattning kom ifrån en analys av erektionshjälpmedel kan även vi instämma i att penisen har detta symboliska värde och kan vara förklaringen till att det är oerhört viktig för informanterna att påpeka att deras penis fungerar. Talet om funktion är avgörande för flera av, om inte alla, de identiteter de har och framför. En fungerande penis må hända vara det tydligaste tecknet i dagens samhälle på vad som är en man.

Eller som Jakob uttrycker det efter en längre diskussion om hur porrfilmsidealen är farliga för självförtroendet och än en gång kan vi visa på hur Jakob använder diskurser som resurser i konstruerandet av hans identitet, och även denna gång gör han en helomvändning.

Jakob: världen är storleksfixerad, det vet väl vem som helst, det är ju jag också, liksom, och så, det tror jag är sunt.

Du tror att det är sunt? Du tror inte att det gör så att det påverkar oss och att vi tvivlar för vissa saker och är man väldigt välutrustad så är det inga större problem...

Jakob: Nej men det är väl klart att, men alltså dom flesta som har testat på det här med att ha sex, inser väl att det här med storleken inte har världens största betydelse och att det faktiskt går att ja, det är väl funktionen man är ute efter, eller ja oftast i alla fall...

Denna storleksfixering som Jakob uttrycker, tolkas av oss rakt av som något eftersträvansvärt. Det är genomgående och det kan vara så att undantaget i funktionsdiskursen, som möjliggör en identifikation med att vara man, är mannen med stor penis. Om penisen är tillräckligt stor slak, vill vi föreslå att ditt framträdande inte ifrågasätts (Goffman 2009). I stort sett samtliga informanter uttrycker önskningar och fantasier om att själva ha en större penis, något som de samtidigt tar avstånd från i fråga om att de är nöjda på grund av den fungerar. Att ha en allt för stor penis ses som problematiskt då de talar om att alla kvinnor, och män också för den delen, inte kan ta emot den vid penetration. De förringar storleken i förhållande till sin egen penis funktion, som om de på något sätt är rädda för att de endast kan välja det ena eller det andra, då samtliga snabbt återigen är tillbaka i talet om funktion. Borta bra men hemma bäst.

4.12 Fråga inte vad ditt land kan göra för dig, utan vad du kan göra för ditt land

Det insiktsfulla självet: att gå den gyllene medelvägen utan att kliva någon på tårna

Här vill vi visa på att penisen kan ha en betydande roll i det kroppsliga framträdandet (Goffman 2009). Kristian gör i kommande intervjuutdrag oss uppmärksamma på att penisen inte är oviktig för hans identitetskonstruktion, och att ha en stor penis kanske inte så problemfritt som de flesta av våra informanter tror.

Jag tänkte att vi kunde prata lite om offentliga situationer, till exempel hur betar du dig i omklädningsrum?

Kristian: ...det har ju ändrats en del från det att när jag tränade när jag var yngre och när jag tränar nu, Nu är jag lite mer skygg av mig att jag liksom inte stå och torka ryggen när alla killar var inne i omklädningsrummet, sånt där som det var när jag var yngre, lite alfahanemarkering i omklädningsrummet. Nu så är jag, nu har jag väl växt upp och inser att det inte är ett så himla bra

beteende, eller ett bra beteende är det ju säkert det är väl inget fel med det, men det ger mig ingenting, men när jag var yngre så var det väl lite mer så här "jag regerar i det här omklädningsrummet, jag har större snopp än vad ni har" eller något liknande..

I offentliga duschar är det likadant där?

Kristian: ja det var likadant, förut var jag mer att jag duschade med snoppen utåt mot folkgruppen, men nu så har jag vänt på mig så jag står med snoppen inåt som alla andra, det är inte lika viktigt längre... också för att man förstått att andra kan tycka att det är lite jobbigt...

Är det någon som har sagt någonting?

Kristian: Ja faktiskt, när vi var på match, när vi vann serien första gången, så fick vi dela omklädningsrum med ett annat lag, eller vi fick dela duschrum och hade separata omklädningsrum, men då var det en kille från det andra laget som sa det "kan du vara snäll att vända på dig, jag tycker att det där är lite jobbigt" lite så där halvt på skämt, och då började de andra "hö hö hö vill du inte titta eller" och jag tycker att det var bra att han sa till, så jag bara "visst, absolut, ursäkta" och sen vände jag bara på mig, det var väl lite där det började, och jag har väl kommit fram till, han kanske tyckte att det där var lite jobbigt, för att han kanske inte hade hittat sin identitet i att tycka, han var kanske säkert intresserad av män men hade inte vågat komma ut med det än, så han tyckte väl att det där var en ganska jobbig situation som kanske även skulle kunna bli ännu jobbigare i omklädningsrummet och så där, men det var faktiskt där det vände...

Just uttrycket "alfahanemarkering" visar på att uppvisandet av att ha en stor penis var något som var viktigt för Kristian, något som han senare insåg var självkänslöshöjande på andras bekostnad. Kanske beror detta uppvisande av sin stora penis på att det finns en övergripande diskurs som knyter en stor penis till självförtroende, detta är något som samtliga av informanterna tar upp. Framförallt i fråga om hur de upplevde puberteten och skoltiden och eftersom samtliga hade samma föreställning är det inte konstigt att Kristian agerade på det. Eftersom Kristian har en penis som i egen utsago är väldigt stor även i slakt tillstånd, kan han ha upplevt att den förväntades visas upp. Detta i sig är väldigt intressant, hur penisen möjliggör för ett specifikt beteende. Den hegemoniska maskuliniteten som bidrar till att män mäta sig med varandra (Connell 1996), skulle kunna ha ett finger med i spelet rörande Kristians beteende. Ett beteende som dessutom accepterades, kanske dock bara i tystnad, under en lång tid. Är det så att män tillåts eller förväntas visa upp sina stora penisar? Kristian uppvisade ett beteende som gjorde att andra kanske mätte sin maskulinitet genom att de jämförde sin mandom i förhållande till hans. Kristian kunde göra dessa så kallade "alfahanemarkeringar" för att de andras kroppar inte interPELLERADE dem till alfahane, det vill säga den om styr i klassen, omklädningsrummet eller i laget.

En kanske intressantare aspekt är den insikt som Kristian får när någon ifrågasätter hans beteende, något som medförde att han ändrade sitt beteende och alfahane var ingenting han längre behövde bygga sitt framträdande på. Kristian talar om att den andra personen kanske var homosexuell och inte hade kommit ut med det än. Detta är bara spekulationer från Kristians sida, men Kristian ändrade sitt beteende utifrån insikten att andra inte ska må dåligt för att han själv ska kunna må bättre.

4.13 Även ett högt torn börjar vid marken

Det penisbärande självet: att inte rasera den grund man står på

Detta är det själv som informanterna konstruerar där penisen har en central roll i identitetsskapandet. Vi vill påstå att de sociala interaktioner som sker inom nedan beskrivna

sociala praktiker kan vara nyckeln till en ökad förståelse av penisens inverkan på mäns identitetsskapande.

I intervjuerna uttryckte de flesta av studiens informanter att de upplevde obehag i pissoarer. Se till Henriks utsaga där han klart och tydligt tar avstånd från dem och väljer hellre att gå på en vanlig toalett:

Hur betar du dig på pissoarer?

Henrik: Jag går ju helst in på vanliga toaletter.

Varför då?

Henrik: För att jag avskyr pissoarer. Jag tycker det är vidrigt för det första. Och sen är det väl för att jag vill inte stå och kissa och veta att någon kanske ser mig.

Utifrån Butlers performativa idé om att kön är något som görs repetitivt (2007), och då även i förhållande till rådande diskurs, tillsammans med Connells teori om rådande hegemonisk maskulinitet (1996), som även det är diskursivt skapat, kan vi ställa oss frågande om det inte är det som är bidragande till undvikandet av pissoarer. Att undvikandet är ett sätt att undgå hotet mot den maskulinitet och manlighet man valt att förkroppsliga, just för att prestation är tydligt hoplänkat med manlighet, så är det oförmågan att prestera som kan rasera den samma och den identitet de visar upp. Detta är nästan det enda exemplet på att männen i studien förhåller sig till sin penis som en del av sin kropp, där penisens dessutom får en central roll utanför sängkammaren i konstruktionen av deras identitet.

Pissoarer, på krogar, hur betar du dig där?

Jakob: Jag klarar knappt av det, och det har absolut inget att göra med att jag skäms över någonting, men jag kan helt enkelt inte kissa, om det står andra omkring, det spelar ingen roll hur pissnödig jag är, jag kan inte det tar bara stopp, men om jag någon gång lyckas eller står själv och någon kommer då när jag redan börjat då är det ingen fara, men alltså där står jag liksom och tittar in i väggen, tittar upp i taket, visslar, jag gör allt, jag vill absolut inte att någon ska börja prata med mig och så där, jag tycker att det är lite... så där...

Vad tror du att det beror på?

Jakob: Jag vet faktiskt inte, men det kanske är att det finns en slags erotisk laddning i killarnas toalett, på nått sätt, ja men det har man ju hört och läst mycket, liksom men vet du vad som hände, det är ju bara att kolla på George Michael liksom, så nej jag vet faktiskt inte...

Och det är något du är rädd för?

Jakob: Alltså rädd, hur menar du då?

Nej men det går ju inte riktigt ihop heller?

Jakob: Ja nej jag vet, men jag vet egentligen inte vad det är, men det är ett av de få tillfällen där jag faktiskt är väldigt, jag vet inte, jag har jättesvårt för det, oftast så kan jag inte, det kommer inget, så jag står oftast och väntar i toakön.

Så det är alltså helt klart en obekvämlig situation.

Jakob: Ja men det har absolut ingenting att göra med att min penis är konstig eller nått så,

Nej det är något helt annat

Jakob: Ja det är något helt annat

Oskar uttrycker samma prestationsångest.

Hur betar du dig i allmänna pissoarer typ på krogen?

Oskar: Jag har väldigt svårt att gå på pissoarer. Alltså jag vet inte varför, men jag tycker att det känns obekvämt att stå bredvid varandra, typ alla står och sneglar på varandra, och man bara nä då går jag hellre vanlig toa. Jag tycker det känns, alltså jag kan inte prestera. Just pissoarer är lite obekvämt. Då ska jag vara väldigt full om jag ska klara av det.

Eftersom det som anses vara manligt och maskulint är tätt förknippat med prestation, och kanske ännu mer när man ser till penis (Murray 2007:122), ser vi denna prestation som tätt förknippad med den hegemoniska maskuliniteten och de samhälleliga förväntningarna på vad som är en man. Detta kan få oss att undra om det inte ligger till grund för Henrik, Jakob och Oskar och det faktum att de undviker pissoarer. Är det just prestationen som är det som skrämmer dem och kan rasera den identitet de valt att porträttera? Kan det vara så att det bottnar i att tappa masken, som Goffman (2009) skulle ha uttryckt det. Huruvida detta är sant eller inte, är oväsentligt då det helt tydligt i alla fall finns en konstruktion av det man vill visa upp i betraktande samt ett tydligt undvikande av en situation som kan rasera det. Jakob talar om att det ”handlar inte om att skämmas för sin penis”, men det kanske handlar om att de riskerar att skämmas för sin penis funktion. Om så är fallet riskerar de att hamna i ett antagonistiskt tillstånd, istället för att bara upprätthålla den hegemoni som vilar kring diskursen just på grund av undvikandet av situationen.

5. Diskussion

När vi började skissa upp den studie vi ville göra, hade penis inte riktigt den centrala roll som den nu har fått. Det ironiska är att ju mindre tidigare forskning vi fann om penis desto mer intresserade blev vi av dess potentiella bidragande till identitetsskapandet. Kanske ännu mer ironiskt är att när vi väl hade genererat våra data, så var penis lika utelämnad som vi upplevt den från första början. Därför kände vi oss tvungna att verkligen göra något av de utsagor som handlade om penis.

Att vältränad var så starkt förknippat med att vara framgångsrik och som i sin tur förknippades med att vara man, var något som mer genomgående än något annat. Det var inte bara genomgående utan det var även återkommande, detta trots att våra informanter i våra ögon är väldigt olika var deras uppfattningar och önskemål gällande kroppen häpnadsväckande likartade. Det var även en stor överensstämmelse bland informanterna gällande talet om övervikt. Överviktsdiskursen var utbredd och upplevdes stigmatiserande av de informanter som bar på övervikt. Mer intressant var att övervikten upplevdes på väldigt överensstämmande sätt även hos de informanter som endast spekulerade kring hur det skulle vara att vara överviktig. Denna diskurs går hand i hand med framgångsdiskursen, och de är i våra ögon väldigt beroende av varandra. Det är även de diskurser som direkt påverkar identitetsskapandet hos informanterna, och säkerligen många med dem, utifrån den kropp de har och den dikterar den de drömmer om och den de fasar för.

Att diskurser användes som resurser av informanterna för att beskriva sig själva och den verklighet de upplevde råder det inga tvivel om, det intressanta var att exempelvis jämställdhetsdiskursen och moraliserandet av sex, även de var diskurser som användes i framställandet av sig själva. Att kroppen inte är speciellt diskursivt analyserbar (Winther Jørgensen & Phillips 2000:150), blir tydligt när man ser till att även dessa diskurser användes för att konstruera sin identitet utifrån kroppen. Kanske är det just det faktum att kroppen inte är det lättaste att analysera diskursivt som gör att informanterna ”tager vad de haver”, vilket i sig kan vara anledningen till att det fanns få men övergripande diskurser som informanterna kunde använda sig av för att tala om vilka de är utifrån sin kropp. På grund av att språket är vår nyckel till ”verkligheten” så innebär det att om det saknas ord, fattas det även pusselbitar. Pusselbitar i den meningen att vi alla kanske bara pratar om kroppen i bestämda termer, och utifrån en hegemonisk mall.

Kanske är det så att den mest använda diskursen var den om självet? Att vi alla är unika och föds med en inre kärna, och vi instämmer med Edleys (2001) resonemang där han uppmärksammar oss på att myten kring den autonoma, unika individen ligger till grund för hur människor i västvärlden konstruerar och skapar sig själva. Det är myten som förklarar människors handlande, det vill säga att människor bygger sina antaganden om självet på en filosofisk tradition som värderar integritet och kontinuitet av identiteten över tid (Edley 2001:195). Vi vill bli sedda inte bara för att vara någon, utan vi vill vara någon speciell. Detta menar Edley är en av förklaringarna till varför individer intar försvarsställning eller skäms då de blir ertappade med motstridiga uttryck för sin identitet. Just denna medvetenhet om motsägelser, både från vår och informanternas sida kanhända vara den största behållningen och förbannelsen vi tar med oss från denna studie. Att framställa sig som den man vill bli sedd som har en tydlig kroppslig förankring, men att det finns sätt att förklara bort den förankringen.

Det var på få ställen under intervjuerna där informanterna erkände sin penis som en del av deras kropp, och det var lika ovanligt att den gavs en central plats i utsagorna. Det vi fann var att vissa sociala interaktioner såsom vid användandet av pissoarer på krogen och även till viss del omklädningsrum och de duschar som finns i direkt anslutning till dem, var sådana situationer där den egna penis var avgörande för hur de konstruerade sina identiteter. En informant uttalade sig om sitt eget beteende som en ”alfahanemarkering” och kanske ligger det något i det, kan det vara så att i dessa situationer är det den person med störst penis som får styra den scen som spelas upp. Att den med störst penis är den som samtliga andra behöver förhålla sig till? Den stora penis blir något förknippat med personliga egenskaper, så som självförtroende och självkänsla, egenskaper som är starkt förknippade med en stor penis och som dessutom är högt eftertraktade i allmänhet. Sammanfattningsvis visar vår studies resultat på att penisens betydelse för våra informanter marginaliseras av de samma och försätts i stort sätt utanför kroppen när de talar om sig själva. Att penis på så sätt ges en större betydelse i förhållande till andra, eftersom man snabbt hävdar den egnas funktion. Att funktionen är det enda som krävs för upprätthållandet av det egna framställandet av sig själv som man. Vi vill påstå att vi faktiskt är något på spåret, att det finns mer att hämta i forskning rörande penis.

På samma sätt som informanterna är avundsjuka på de män som kan bygga den muskulösa kroppen, finns det en avundsjuka gällande de män som har en stor penis. Vi tolkar att de upplever att en stor penis skulle göra det lättare för dem, att ta plats och få självförtroende och vi kan i efterhand känna en ånger över att vi inte grävde ännu djupare kring dessa resonemang. Det är i och för sig inte säkert att vi skulle få komma närmare eftersom penis inte var något som informanterna talade speciellt öppet om. Om de bara inte ville prata om eller om det var något de inte kunde prata om av olika anledningar är bara något vi kan spekulera kring. Men skam den som ger sig, det finns sätt att komma åt informationen, men detta var kanske inte det bästa sättet. Något som kan ha påverkat resultatet i denna studie är att båda författare medverkade vid intervjutillfällena. Detta kan ha påverkat den information som informanterna gav, om det bara hade varit en av oss kanske de känts sig trygga på ett helt annat sätt. Vi övervägde detta innan intervjuerna, men beslutade oss för att det ändå var det bästa att en ställde frågor och en antecknade istället för att bara förlita oss på inspelningsapparaturen. Vi ansåg även att det var till fördel för oss senare i analysprocessen om båda utgick från samma kunskap om vad som hade sagts under intervjutillfällena. Beslutet kan även motiveras med att det på detta sätt höjer studiens validitet. En enkät hade kanske varit att föredra, då den på ett helt annat sätt kan garantera en anonymitet. Vi kan inte blunda för det faktum att man lätt kan känna sig iakttagen när man inte bara har ett, utan två par ögon fästa på sig. Att dessutom i den situationen prata om något som är intimt och känsligt men kanske främst privat, kan inte ha varit lätt. Vi vill passa på att säga att vi beundrar våra informanters mod, och vi är dem tacksamma.

Informanterna var alla väl medvetna om vad det var vi skulle intervjua dem om, men detta kanske inte är tillräckligt, eller så var det just detta som var felet. Det kanske skulle finnas en poäng i att överrumpla dem, så att svaren inte konstrueras innan. Ett sådant överrumplande skulle knappast vara etiskt försvarbart. Ett alternativt sätt att komma åt de diskurser som omgärdar penis mer specifikt och på så vis försöka förklara identitetsskapandet utifrån den, hade varit att analyserat bloggar. Detta trots att bloggen i sig är en diskursiv praktik i vilken framställningen av sig själv är det centrala och utsagorna som finns där är redigerade för att passa den identitet som bloggaren vill porträttera. Det som det dock skulle kunna ge är ett mer o censurerat tal om penis, beroende på vilken blogg det är såklart, men att ha ett alias att

gömma sig bakom skulle kunna innebära ett rakare och ärligare sätt att uttrycka sig om penis och dess betydelse.

Måns är den informant i studien som fortfarande ser sig själv som och definierar sig som smal, men som vill göra anspråk på att vara, eller i alla fall bli vältränad. Att vara smal är något som han förknippar med att andra ser honom som svag, och svag är inte en egenskap som hör en man till. Svag finns inte med i någon ekvivalenskedja över tecken eller ord som knyts till maskulinitet eller ett manligt ideal överhuvudtaget. Vi vill ponera att smal snarare är ett tillstånd som är eftersträvansvärt i en kvinnlig framgångsdiskurs. Att det skulle kunna vara kvinnornas eftersträvansvärda subjektsposition, så som vältränad är männens. Att smal enligt informanten förknippas med svag, kan ha att göra med det större samhälleliga praktikernas hälsodiskurs. Om vi ser till det ökade antal tv-program (exempelvis *Biggest loser*, *Du är vad du äter*, *Super size vs super skinny*) är det inte längre bara "sjukt" att vara överviktig det är även "sjukt" att vara smal. Svag kan lätt förknippas med passiv och det i sin tur är ett begrepp som snarare beskriver en kvinnlighet, på samma sätt som det visar vad som är motsatsen till manlighet.

Det Måns gör oss uppmärksamma på men som vi inte tänkte på under utformandet av studiens intervjuguide är just ätstörningsproblematiken, att svälta sig själv i en vecka skulle inte uppfattas som friskt av de flesta. Denna problematik kring ätstörningar var inget som vi ens reflekterade över skulle kunna komma på tal under intervjuerna. Vi kan bara hoppas att vi bemötte Måns väl och lät honom tala fritt, vi valde i den situation som det kom på tal att inte ställa några följdfrågor. Detta beslut togs dels utifrån att informanten inte skulle känna sig pressad och obekvämt med att dela med sig, inte heller skulle han behöva känna sig lurad i efterhand. Vi ville inte avbryta rakt av utan styrde intervjun i en annan riktning när tillfälle gavs och vi fann de etiska aspekterna viktigare än vad informationen eventuellt skulle kunna tillföra till vår studie.

Det som kan konstateras är att det rör sig om större samhälleliga praktiker när det kommer till mäns identitetsskapande utifrån sina kroppar. Idealbilderna som förmedlas från såväl skönhetsindustrin och porrindustrin hemsöker nog inte bara informanterna utan oss alla i en viss grad. Att en slak penis är svår att uppskatta storleken på var något som framkom under intervjuerna. Penisens riktiga storlek uppfattas av informanterna i erigerat tillstånd vilket kan vara en bidragande faktor till att informanterna inte talade om någon väsentlig skillnad mellan porrfilmsideal och samhällsideal. Kanske på grund av att man inte ser en erigerad penis i sin fulla prakt någon annanstans?

För att ytterligare försöka förstå huruvida porrfilmsideal och samhällsideal är lika, desamma eller skiljer sig, skulle det vara intressant att diskursanalytiskt analysera innehållet på diskussionsforumen LPSG (Large Penis Support Group) och Measurection. Dessa forum skulle eventuellt även kunna hjälpa den fortsatta forskningen att komma åt fler situationer där penis får en central roll i identitetskonstruktionen.

Däremot tror vi att vissa av de aspekter som framkommit kan bära frukt för andra i vidare forskning, en början i att nå en socialpsykologisk kunskap om hur män konstruerar sin identitet utifrån en fysiskt könad kropp. Det vi vill ha sagt rörande fruktbarhet är att vi tycker att penis är en viktig aspekt som under väldigt lång tid marginaliserats inom forskningsfältet. Det är uppenbart att våra informanters identitetsskapande påverkats av sin uppfattning om andras syn på och deras interaktioner med andra där fokus legat på deras penis. En ökad kunskap om penisens inverkan på identitetsskapande skulle kunna innebära

institutionella förbättringar, exempelvis enskilda duschbås i omklädningsrum. Det skulle även kunna medföra en öppnare dialog inom sexualundervisningen i skolan där det öppet kan diskuteras kring ideal så som vältränade reklampelare eller porrfilmspenisar, en större förståelse för att porrfilmspenisen inte bärs av gemene man och alla dessa tendenser som i alla fall vi upplever har fått en hegemonisk status utifrån våra informanternas utsagor. Studien är för liten för att kunna göra direkt skillnad, men vår förhoppnings den kunskap som frambringats kan vara ett startskott för en större förändring som skulle kunna göra att många fler kände sig mer självsäkra, eller i alla fall minder osäkra på huruvida deras kropp ”duger”.

”Många är kallade men få är utvalda” är det vi kände representerade informanternas strävan och frustration bäst gällande deras förhållningssätt till den egna kroppen. Att vara vältränad likaväl som att ha en stor penis var något de kände skulle ge dem bättre självförtroende och självkänsla, dock var önskningarna om en vältränad kropp högre, kanske då den syns och används i fler kroppsliga, diskursiva och sociala praktiker. Att kroppen skulle bringa ”inneboende” egenskaper som skulle göra dem mer framgångsrika och i slutändan lyckligare, visar på kroppen är viktig om inte den viktigaste utgångspunkten för identitetsskapande idag. På så vis att kroppen är nyckeln till att förstå subjektiviteten, eller åtminstone många av de olika identiteter män uppvisar.

För att knyta ihop säcken så är penis marginaliserad inom forskningen och dess roll marginaliseras även i fråga om den egna identiteten, men upplevs ha betydelse för andras identitetsskapande. Just detta framkom tydligt i undanhållandet av penisens betydelse för en själv. Penis blir på så sätt viktig för "andra" så varför inte för forskningen? Även ett högt torn börjar vid marken.

Referenslista

Berg, Martin (2008) *Självets garderob: Självreflexiva genuslekar och queer socialpsykologi*. Lund: Sociologiska institutionen

Brubaker, Sarah Jane & Johnson, Jennifer A. (2007) “‘Pack a more powerful punch’ and ‘lay the pipe’: erectile enhancement discourse as a body project for masculinity” i *Journal of Gender Studies* Vol. 17 (No. 2.), s. 131–146

Butler, Judith (2007) *Genustrubbel. Feminism och identitetens subversion*. Uddevalla:Daidalos

Connell, RW (1996) *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos

Dewing, Sarah & Foster, Don (2007) Men’s Body Related Practices and Meanings of Masculinity s 35, 38-52. Department of Psychology: University of Cape Town

Drummond, Murray J.N & Filaault, Shaun M. (2007) “The Long and the Short of it: Gay Men’s Perceptions of Penis Size” in *Gay & Lesbian Issues and Psychology Review*, Vol. 3 (No. 2). s. 121-129

Edley, Nigel (2001) “Analysing Masculinity: Interpretative Repertoires, Ideological Dilemmas and Subject Positions” s. 189 – 228 i *Discourse as Data. Guide for Analysis*. (Reading 11) Wetherell, Margaret; Taylor, Stephanie & Yates, Simeon J. London, UK: Sage publications

Frith, Hannah & Gleeson, Kate (2004) Clothing and Embodiment: Men Managing Body Image and Appearance i *Psychology of Men & Masculinity Copyright* by the Educational Publishing Foundation Vol. 5 (No. 1), 40–48

Giddens, Anthony (1997) *Modernitet och självidentitet – Självet och samhället i den senmoderna epoken*. Uddevalla, Daidalos AB

Gill, Rosalind (2003) Power And The Production Of Subjects: A Genealogy Of The New Man And The New Lad. I: Benwell, Bethan, (red.) *Masculinity and men's lifestyle magazines*. Blackwell, Oxford.

Gill, Rosalind; Henwood, Karen & McLean, Carl (2005) *Body projects and the regulation of normative masculinity*. London: LSE Research Articles Online.

Goffman, Erving ([1959] 2009) *Jaget och maskerna. En studie i vardagslivets dramatik*. Simrishamn: Rabén & Sjögren

Goffman, Erving ([1963]1990) *Stigma. Notes on the Management of Spoiled Identity*. Harmondsworth: Penguin

Halvorsen, Knut (1992) *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur

Mason, Jennifer (2002) *Qualitative researching*. London, UK: Sage publications

Mikoza, Janine M. & Phillips, Murray G (1999) "Gender, sport and the body politic. Framing Femininity in the Golden Girls of Sport Calendar and The Atlanta Dream" i *International review for the sociology of sport*. Vol. 34 (no 1) s. 5 - 16

Moskowitz, David A. & Hart, Trevor A. (2011) *The Influence of Physical Body Traits and Masculinity*. Springer: Science+Business Media

Svensson, Per-Gunnar & Starrin, Björn (1996): *Kvalitativa studier i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vällingby: Elanders Gotab

Widerberg, Karin (2002) *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise. (2000) *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga Intervjuguide

Intervjuguide

Hur tror du andra ser på dig?

- Mer specifikt utifrån din kropp?
- Tror du att andras intryck av dig påverkas av din kropps utseende?
- Om din kropp sett annorlunda ut tror du att du hade bemötts på ett annat sätt?
- Har du fått kommentarer om din kropp? Vilka? och hur fick de dig att känna om dig själv? (*Stolthet? Skam?*)

Hur ser du på din kropp? (*Relationen, nöjd*)

- Har du/vill du ändra något? (*Bantning, träning, operationer*)
- Tror du att du hade du upplevt dig själv på ett annat sätt om din kropp hade sett ut på ett annat sätt?
- Är du nöjd med din kropp?
- Vad har du för känslor inför din kropp?

Hur tror du att andra ser på din penis?

- Tror du att andras intryck av dig påverkas av din penis utseende?
- Om din penis sett annorlunda ut tror du att du hade bemötts på ett annat sätt?
- Har du fått kommentarer om din penis? Vilka? och hur fick de dig att känna om dig själv? (*Stolthet? Skam?*)

Hur ser du på din penis? (*Relationen, nöjd*)

- Har du/ vill du ändra något? (*Operationer*)
- Hade du upplevt dig själv på ett annat sätt om din penis sett ut på ett annat sätt?
- Är du nöjd med din penis?
- Vad har du för känslor inför din penis?

Teman:

Ideal

Hur uppfattar du samhällets idealbilder över hur män ska/bör vara?
(*Populärkultur, maskulinitet, förväntningar, upplevelse, påverkan*)

- (Upplever du att du) Hur påverkas du av porr?

Kläder

Hur väljer du kläder?

Klär du dig för att dölja eller framhäva delar av din kropp? Vilka, hur?

- Skulle du känna dig bekväm i tajta träningskläder?
- Hade du klätt dig på ett annat sätt om din kropp sett annorlunda ut?

Raggning

Framhäver du någon kroppsdel när du raggar? (*Muntligt, fysiskt*)

Skryter du om någon av dina kroppsdelar?

Har du fått något smeknamn utifrån din kropp/penis?

- Vet du någon annan som fått smeknamn utifrån sin kropp/penis?

Sex

Hur upplever du din kropp när du har sex?

Hur tror du att din partner upplever din kropp när ni har sex?

Hur medveten är du om din kropp när du har sex?

(Njutning, Självmedvetenhet, Prestation, Kroppsmedvetenhet)

Offentliga situationer

Hur beter du dig i omklädningsrum

- Hur har du betett dig förut? Ex. Skolan?
- (Kan du ge något konkret exempel)

Hur beter du dig i offentliga duschar?

- Hur har du betett dig förut? Ex. Skolan?
- (Kan du ge något konkret exempel)

Hur beter du dig i pissoarer?

- Hur har du betett dig förut?
- (Kan du ge något konkret exempel)

Tycker du att sådana situationer är obekväma?

Hur upplever du att andra uppfattar din kropp i dessa offentliga situationer?

Hur upplever du att andra uppfattar din penis i dessa offentliga situationer?

Jämför du din kropp/penis med andra män i dessa situationer?

Hur ser din bild av en idealman ut?